Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 15 июнь 1968 йил, шанба ◆ № 138 (14.000). ◆ Баҳоси 2 тийин

Беш йиллик вахтасида

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

◎ Республикамиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари беш йилликнинг учинчи йилини деҳқончилик ва чорвачиликни юксалтиришда катта зафарларга эришилган йилга айлантириш мақсадида ҳормай-толмай меҳнат қилишяпти ва қувончли натижаларга эришишяпти. Бу ҳақда жойлардан редакциямизга кун сайин кўпроқ хушхабарлар келиб турибди. Ана шундай ғалаба рапортларидан бирини Хатирчи районининг чорвадорлари юборишган. Унда район хўжаликлари давлатга қоракўл тери сотиш йиллик планини ошириб бажарганликлари, пландаги 42 минг дона ўрнига 42,269 дона қоракўл тери тайёрланганлиги айтилган.

Шунингдек, районда сут тайёрлаш ярим йиллик плани ҳам муддатидан илгари бажарилган. Давлатга пландаги 13860 центнер ўрнига 13892 центнер сут сотилган. Жун тайёрлаш ярим йиллик плани эса анча ошириб адо этилган. Пландаги 1500 центнер ўрнига 1662 центнер жун топширилган.

◎ Андижон областининг Москва районидан келган телеграммада бундай дейилади: жамоат чорвачилигини юксалтириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш, олинган юксак социалистик мажбуриятларни муваффақиятли адо этиш учун интилаётган район чорвадорлари сут тайёрлаш ярим йиллик планини 102 процент бажардилар. Давлатга 1125 тонна сут сотилди. Эришилган ғалабага ярим йиллик планни 148 процент адо этган Свердлов номли, 135 процент адо этган Фрунзе номли, 128 процент адо этган «Партия XXII съезди» колхозларининг чорвадорлари катта хисса қўшишди.

БИР ТУП ҒЎЗА

УРГАНЧ, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Бир туп ғўза ҳақида жиддий гап бўлди. Дала шийпонидаги суҳбатда ҳам, мусобақанинг ўн кунлик натижаси якунланган пайтда ҳам шу тўғрида гапирилди.

Бу факт ҳақида газетада ёзиш шарт эмас эди. Лекин, бусиз ҳам анча хижолатга қолган механизаторни танқид қилиш учун эмас, балки халқимиз қалбида пахта меҳри нақадар зўрлигини тасаввур этмоқ учун «бир туп ғўза» воқеасига тўхталиб ўтамиз.

Воқеа бундай бўлди: бригада бошлиғи бир туп ғўзани культиватор қирқиб кетганлигини, бошқа бир туп ғўза эса шикастланганлигини кўрди. Шикастланган ғўза алоҳида парвариш қилина бошланди. Берилган ўғит ва сув унга малҳам бўлиб, жароҳатини тузатиши мумкин. Бироқ, бир туп ғўза нобуд бўлди...

Ўн кунлик якунга кўра, вимпель ва пул мукофоти энг кўп иш бажарган механизатор Қодирга берилиши керак эди. Аммо, гектар кўрсаткичи юқори бўлгани билан ишнинг сифати талабга жавоб бермади. Нобуд бўлган бир туп ғўза яхши якунга доғ туширди. Мукофотни бошқа механизатор илиб кетди.

Бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ободон Дўсова бундай дейди:

— Ҳосил тупдан олинади. Граммлардан тонналар ҳосил бўлади. Ҳар туп ғўзада камида 50-60 грамм «оқ олтин» етишади. Бир-икки тупдан ўсимлик нобуд бўлиб борса ҳар гектарда қанча пахтани йўқотамиз. Планга ёки мажбуриятга бир килограмм пахта етишмаса, рапорт беролмаймиз. Демак, ҳар туп ғўзани авайлаш, кўз қорачиғидек сақлаш керак.

Қаҳрамоннинг гапида жон бор. Бу ерда пахта меҳри ҳар бир колхозчининг қони-жонига сингиб кетган. Ҳар туп ғўза яхши парвариш кўрсин, сувга қонсин, озиқдан баҳра олсин, мўл ҳосил тўпласин — шиор ва мақсад шу!

Ободон Дўсова бригадасида бўлганимизда, ўтган йили 81 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 50 центнердан пахта етиштирилганлиги бежиз эмас экан, деган хулосага келдик. Бу йил 50 центнерли марра ҳам эгалланишига ишонч ҳосил қилдик. 81 гектар майдоннинг ҳаммасида кўчат бут, ғўзалар кун сайин яшнаяпти. Иккинчи парваришдан кейин ғўза шоналай бошлади. Вақтида культивация қилинаётир, озиқ, сув берилаётир. Бегона ўт йўқотилган.

Ҳар бир механизатор, сувчи, далада ишлаётган ҳамма ҳар туп ғўза учун жавобгар эканлигини яхши билади, сифатга катта эътибор беради. Механизаторлардан Ражаб Авазов, Болта Раҳимов, сувчилардан Бойжон Ўрозов, Сафо Нуришев, Бика Бекматова каби мусобақа пешқадамлари ҳосил жонкуярлари сифатида ибрат кўрсатишяпти.

Шовот районидаги Киров номли колхознинг ҳамма бригадаларида меҳнат ғайрати булоқдек мавж уряпти. Колхоз пахтакорлари 1015 гектар майдоннинг гектаридан 40 центнердан ҳосил олишга аҳд қилишган. Мавжуд 21 трактор культиватори бетўхтов ишлаб турибди. 45 миришкор сувчи ғўзани қондириб суғоряпти.

Колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Карим Раҳимов, партком секретари Комил Бойжонов, бош бухгалтер Маҳмуд Сафаров ўртоқлар пахтанинг таннархини арзонлаштириш тадбирлари кўрилаётганлиги тўғрисида ҳикоя қилиб беришди. Дала ишларида техникадан унумли фойдаланилмоқда. Машина теримига ҳозирдан тараддуд кўриляпти. Ғўза машинабоп қилиб ўстирилмоқда. Терим техникаси тахт қилиняпти. Бултур пландан ташқари 40 минг сўмликдан ортиқ минерал ўғит сотиб олинган эди. Бу йил эса маҳаллий ўғит кўпроқ жамғарилди. Таннархни камайтиришнинг бошқа имкониятларидан ҳам фойдаланиляпти.

Киров номли колхоз азаматлари мўл, сифатли ва арзон пахта етиштириш ҳақидаги ваъдаларига вафо қилишга қаттиқ бел боғлаганлар.

„УДАРНИК» совхози фақат Сирдарё областинингтина эмас, балки республикамизнинг ҳам йирик ғаллакор хўжаликларидан бири. Совхоз деҳқонлари дон етиштиришни кўпайтириш соҳасида бой тажриба тўплашган. Улар ҳар йили жуда катта майдонлардаги ғаллани намунали парвариш қилиб, ундан мўл ҳосил олмоқдалар, давлат плани ва ўз зиммаларига олган мажбуриятларини шараф билан бажариб келмоқдалар. Бу йил ҳам шундай бўлади. Чунки совхоз далаларида мисли кўрилмаган мўл ҳосил етишди. Ҳозир уни ўриб-йиғиб олиш қизғин давом этяпти. Ғаллазорларда 72 комбайн юқори унум билан ишлатиляпти. Пастдаги суратда: ғалла ўриш пайти. Юқоридаги суратда эса, янчилган дон комбайн бункеридан автомашинага бўшатиляпти.

А. Горокрик фотолари, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ҲАММА ҚИЙИНЧИЛИК ЕНГИЛАДИ

Самарқанд пахтакорлари учун бу йилги об-ҳаво жуда оғир келди. Экишнинг айни қизғин кунларида кетма-кет ёмғир ёғиб турди. Сел ва ёмғирдан катта майдондаги ғўзалар зарарланди. Чигит ташланган карталарда сув кўллаб қолиб, кучли қатқалоқ пайдо бўлди. Областнинг қарийб учдан бир қисм майдонида чигит қайта экилди.

Қийинчиликларни мардонавор меҳнат билан енгишга одатланиб қолган самарқандликлар ҳар бир кун ва соатдан унумли фойдаланиб, ёмғир ва селдан зарар кўрган майдонларни тез орада тузатиб олдилар.

Экиш ва ғўзанинг дастлабки парваришидаги қийинчиликлар бартараф этилгандан кейин областнинг Каттақўрғон группасидаги районлар ва улардаги анча хўжаликлар яна бир оғир табиат қийинчиликларига дуч келдилар. Каттақўрғон, Нарпай ва Хатирчи районлари устида қора булут пайдо бўлиб, кучли дўл ва сел ёғди. Шу районларнинг бир неча хўжаликлари дўлдан катта зарар кўрди. Қарийб 6 минг гектар ердаги ғўзани дўл нобуд қилиб кетди. Бу ғўзалар икки марта комплекс парвариш қилинган ва шоналай бошлаган эди. 11 июнь куни Каттақўрғон районидаги Карл Маркс номли, Ленин номли колхозлар далаларига ёққан кучли дўл айниқса катта ташвиш орттирди. Катта-катта дўл ҳар икки колхознинг 1.5 минг гектар ердаги шоналай деб турган ғўзасини қаттиқ зарарлантирди. Ленин номли колхознинг Н. Ҳасанов, Қ. Исоқов бошлиқ бригадаларида ҳамма ерлардаги ғўза дўлдан нобуд бўлди. Колхознинг 11-пахтачилик бригадаси бўйича 985 гектар ердаги ғўзадан 700 гектари зарарланди.

Пирик пахтакор Карл Маркс номли колхозда 400 гектар ерга қайтадан чигит экилган эди. Колхозчилар фидокорона ишлаб ана шу майдонда ҳам чигитни тўла ундириб олишга эришган эдилар. 2595 гектар майдондаги ғўзалар 1.5 марта озиқлантирилган, суғорилган, бегона ўтлардан тозаланган ва қатор оралари икки марта юмшатилган эди. Яхши парвариш қилинган ғўзаларнинг олди шонага кирган эди. 11 июндаги дўл колхознинг 8 гектар еридаги ғўзасини кучли зарарлантирди. Нарпай районидаги «Правда» ва Ленин номли колхозларда ҳам 2 минг гектар, Хатирчи районидаги «Москва» колхозида 1100 гектар ғўза табиий офатдан нобуд бўлди.

Каттақўрғон, Хатирчи ва Нарпай район партия комитетлари табиатнинг ўжарлигига қарши шошилинч чоралар кўрмоқдалар. Каттақўрғон районида шу куниёқ райкомнинг бюроси чақирилди. Колхоз раислари, агрономлар, тажрибали деҳқонлар дўл оқибатига қарши қандай чоралар кўриш юзасидан муҳим маслаҳатлар бердилар. Крупская номли колхоз раиси Р. Исломова, «Чимбойобод» колхозининг раиси Р. Номозов ва бошқа тажрибали ўртоқлар илгариги йилларда ҳам ана шундай дўлдан зарарланган ғўзаларни қандай қилиб парвариш қилганликларини ва мўл ҳосил етиштирганликларини, қолган ниҳолларни иложи борича тиклаб олиш, хато жойларга яқин бир-икки кун ичида қўшимча чигит экиш кераклигини айтдилар. Ленин номли, Карл Маркс номли колхозларда ғўзаси зарарланган бригадаларга бошқа бригадалардан ишчи кучи, трактор ўтказиш, бутун кучларни зарарланган жойларга сафарбар этиш, қатор ораларини шошилинч юмшатиш, қўшимча озиқлантириш тадбирлари белгиланди. Зарарланган карталардаги ғўзалар культивация қилинмоқда. Озиқлантирилмоқда.

Хатирчи районидаги «Ўзбекистон», «КПСС XXII съезди» колхозлари ғўзаси зарарланган «Москва» колхозига 15 та чопиқ трактори юборди. Нарпай районидаги «Правда» ва Ленин номли колхозларга ҳам қўшни колхозлардан шундай ёрдам уюштирилди.

Каттақўрғон, Нарпай ва Хатирчи районларидаги ғўзаси зарарланган колхозларга қўшимча минерал ўғитлар беришга қарор қилинди. Область «Ўзсельхозтехника» бирлашмаси шу районлардаги колхозларга чопиқ тракторлари ажратди.

Шу кунларда ғўзаси зарар кўрган колхозларга ҳар тарафлама ёрдам уюштирилмоқда. Уларга область ва район мутахассислари сафарбар қилинган. Табиий офатдан зарарланган ғўза майдонлари матонат билан тузатилмоқда. Зарафшон водийсидаги пахтакорлар табиат офатларини тузатиш билан жиддий шуғулланмоқдалар. Ҳар қандай шароитда ҳам областда пахтадан мўл ҳосил етиштириш чоралари кўрилмоқда.

Л. ЭРГАШЕВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Расмий хабарлар

БУТУНИТТИФОҚ «БИЛИМ» ЖАМИЯТИ ПРАВЛЕНИЕСИНИНГ ПЛЕНУМИ

Бутуниттифоқ «Билим» жамиятининг 13 июнда тамом бўлган V съездида сайланган жамият правлениесининг пленуми бўлди.

Ташкилий масалалар қараб чиқилди.

Пленум правление президиумини сайлади.

Бутуниттифоқ «Билим» жамияти правлениесининг раиси қилиб академик И. И. Артоболевский сайланди. (ТАСС).

ФИНЛЯНДИЯ ПРЕЗИДЕНТИ УРХО КАЛЕВА КЕККОНЕН МОСКВАГА КЕЛДИ

Финляндия Республикасининг президенти Урхо Калева Кекконен СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан 13 июнда дам олиш учун ғайри расмий визит билан Москвага келди. (ТАСС).

Хоразмнинг сут булоғи

Хоразмда жамоат чорвачилиги тез суръатлар билан юксаляпти, унинг маҳсулдорлиги тўхтовсиз ошиб боряпти. Бу, давлат планлари ва олинган юксак мажбуриятларни муваффақиятли адо этиш имконини беряпти. Хоразмлик чорвадорлар давлатга сут сотиш ярим йиллик планини республикада пешқадамлар қатори муддатидан илгари адо этдилар. Қабул пунктларига 10371 тонна сут топширилди.

Пландан ташқари сут тайёрлаш давом этяпти.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

В. И. ЮРМИНга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор» Фахрий унвони бериш тўғрисида

Республикада қурилиш ва лойиҳалаш соҳасидаги хизматлари учун Ўзбекистон давлат инженерлик излашишлари институти (ЎзГИИТИ)нинг директори Владимир Иванович Юрмингa «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор» Фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1968 йил, 14 июнь. Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ҳ. Р. ХУДОЙБЕРДИЕВга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» Фахрий унвони бериш тўғрисида

Республикада радиоэшиттиришни ривожлантиришдаги хизматлари учун Ўзбекистон ССР Министрлар Совети радиоэшиттириш ва телевидение давлат комитети раисининг ўринбосари Ҳелам Раҳимович Худойбердиевга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» Фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1968 йил, 14 июнь. Тошкент шаҳри.

СОВЕТ—АФҒОНИСТОН ҚЎШМА АХБОРОТИ

СССР Олий Совети Президиуми билан Совет ҳукуматининг таклифига биноан Афғонистон подшоси аъло хазрат Муҳаммад Зоҳир Шоҳ билан Малика Хумайра 1968 йил 3 июндан 13 июнгача дўстона визит билан Совет Иттифоқида бўлдилар. Подшо саройининг министри Али Муҳаммад, планлаштириш министри Абдул Самад Ҳамид, Афғонистоннинг СССРдаги элчиси генерал Муҳаммад Ориф, Афғонистон ташқи ишлар министрлигининг маслаҳатчиси Муҳаммад Мусо Шафиқ, Афғонистон ташқи ишлар министрлиги умумий сиёсий маҳкамасининг бош директори доктор Равон Фарҳодий, Афғонистон ташқи ишлар министрлиги протокол маҳкамасининг бошлиғи Муҳаммад Амин Эътимодий, подшонинг бош адъютанти генерал Муҳаммад Умар ва бошқа расмий кишилар подшога ҳамроҳ бўлдилар.

Совет—Афғонистон қўшма ахборотида айтилишича, подшо ва малика ўзларига ҳамроҳлик қилган кишилар билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган чоғларида Москва, Тбилисида бўлдилар ва Қора денгиз соҳилида бир неча кун дам олдилар. Афғонистондан келган меҳмонлар совет халқининг турмуши билан танишдилар, саноат корхоналари ва маданият муассасаларини бориб кўрдилар, тарихий ёдгорликларни кўздан кечирдилар. Улар ҳамма ерда иззат-икром билан кутиб олиндилар. Бу — совет халқининг Афғонистон халқига бўлган самимий дўстона ҳис-туйғуларидан, ҳар икки мамлакат ўртасидаги яқин яхши қўшничилик муносабатларидан далолат беради.

Подшо Муҳаммад Зоҳир Шоҳ Н. В. Подгорний, А. Н. Косигин билан учрашувлар ва суҳбатлар ўтказди. Бу учрашув ва суҳбатларда Совет ва Афғонистон расмий кишилари ҳозир бўлдилар.

Самимий ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган суҳбатлар чоғида ҳозирги халқаро аҳволнинг муҳим проблемалари, шу жумладан Ўрта Шарқ районидаги вазиятга доир проблемалар юзасидан ҳамда Совет—Афғонистон муносабатларини янада ривожлантириш масалалари юзасидан фойдали фикрлашиб олинди.

Совет томони Афғонистон ўз мустақиллиги тикланганлигининг 50-йиллига қадам қўйганлиги муносабати билан ўз қутловларини изҳор қилди ҳамда миллий экономика ва маданиятни ривожлантиришнинг турли соҳаларида афғон халқи эришган муваффақиятларни мамнуният билан қайд қилиб ўтди. Афғонистон ўтказаётган ижобий бетарафлик ҳамда блокларга ва ҳарбий гуруҳларга қўшилмасликдан иборат ташқи сиёсат, унинг мустамлакачиликнинг барча шакллари ва кўринишларига қарши чиқаётганлиги тинчликни сақлаш ишига ва Ўрта Шарқ районидаги вазиятни яхшилашга қўшилаётган муҳим ҳиссадир.

Иккала томон шуни чуқур мамнуният билан қайд этдиларки, ўтган шу ярим аср мобайнида СССР билан Афғонистоннинг ўзаро дўстлиги ҳамиша тенг ҳуқуқли ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни мустаҳкамлаш ва кенгайтириш йўли билан муттасил ривожланиб борди, бу эса ҳар икки мамлакат халқлари манфаатларига ва бутун дунёда тинчлик ишига тўла мос бўлиб тушади. Томонлар илгари эълон қилинган Совет—Афғонистон қўшма ҳужжатлари ва баёнотларида баён қилинган принципиал позицияларни яна бир бор тасдиқладилар.

Халқаро масалалар кўриб чиқилаётганида ҳозирги халқаро аҳволнинг энг муҳим проблемалари юзасидан СССР билан Афғонистоннинг қарашлари бир-бирига мос ёки яқин эканлиги яна таъкидлаб ўтилди.

Томонлар Шарқий-Жанубий Осиёдаги ва айниқса Вьетнамдаги хавфли вазият тўғрисида фикрлашиб олдилар. Улар Вьетнам Демократик Республикаси территориясини бомбардимон қилиш дарҳол ва сўзсиз тўхтатилиши, Вьетнам масаласи 1954 йилги Женева битимлари асосида тинч йўл билан ҳал қилиниши, Вьетнам халқига четдан ҳеч кимни аралаштирмасдан ўз тақдирини ўзи ҳал қилиш ҳуқуқи берилиши керак, деб талаб қиладилар. Томонлар Вьетнам проблемаси юзасидан ВДР билан АҚШ вакиллари ўртасида Парижда бошланган расмий суҳбатлар пировардида мазкур масалани тинч йўл билан ҳал қилишга олиб келади, деб умид билдирдилар.

Исроилнинг Араб давлатларига қарши қилган агрессияси натижасида Яқин Шарқда вужудга келган жиддий аҳвол кўриб чиқилди. Томонлар Исроил қўшинлари Араб давлатларининг территорияларидаги оккупация қилган ҳамма ерлардан бу қўшинларнинг чиқариб олиб кетилиши Яқин Шарқда тинчликни тиклаш ва мустаҳкамлашнинг асосий ва зарур шартидир, деб ҳисоблайдилар.

Томонлар ядро қуролини тарқатмаслик проблемасининг ҳал қилинишига катта аҳамият бериб, ядро қуролига эга бўлган, шунингдек бу қуролга эга бўлмаган барча давлатларнинг манфаатларини Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставига мувофиқ равишда ҳимоя қиладиган тегишли халқаро шартнома тезроқ тузилсин, деган фикрни билдирдилар.

Икки томонлама алоқа масалалари юзасидан фикрлашиш вақтида СССР билан Афғонистон ўртасида дўстона ва чинакам яхши қўшничилик муносабатлари мақбул тарзда ривожланиб бораётганлигидан чуқур мамнуният изҳор қилинди. Турли социал-сиёсий системадаги давлатлар ўртасида ўзаро манфаатли тенг ҳуқуқли алоқалар бошлаш имкониятлари нақадар кенг эканлигини Совет—Афғон муносабатлари кўрсатиб турибди. Иккала томон ҳар икки мамлакат ўртасида дўстликни, яхши қўшничиликни ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни бундан буён ҳам астойдил ривожлантириб бориш ниятида эканликларини изҳор қилдилар ҳамда бунинг учун катта имкониятлар мавжудлигига ишонганликларини билдирдилар.

Томонлар шуни таъкидладиларки, Афғонистон экономикасини ривожлантириш учинчи беш йиллик планини рўёбга чиқариш даврида СССР билан Афғонистон подшолигининг ҳамкорлик қилиши тўғрисида 1968 йил 6 февралда Москвада имзоланган ҳукуматлараро битимнинг амалга оширилиши ҳар икки давлат ўртасида дўстлик ва самарали ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга ёрдам беради.

Ахборот якунида Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир Шоҳнинг Совет Иттифоқига қилган визити ва фойдали фикрлашувлар Совет Иттифоқи билан Афғонистон ўртасида ҳар икки мамлакат халқларининг манфаатлари йўлида ўзаро ишонч руҳига асосланган дўстона яхши қўшничилик муносабатларини ривожлантириш ишига янги муҳим ҳисса бўлиб қўшилди, деган ишонч билдирилади.

Подшо ва Афғонистон ҳукумати Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорний, А. Н. Косигинни ўзлари учун қулай вақтда дўстона визит билан Афғонистонга боришга таклиф қилдилар. Бу таклифлар мамнуният билан қабул қилинди. (ТАСС).

Туркистон Компартиясининг 50 йиллиги олдидан

АЛАНГАЛИ ЙИЛЛАР

Туркистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиш ва мустаҳкамлаш учун жон фидо қилган довюрак, оташқалб ўғлонларнинг муборак номи тарих саҳифаларига зарҳал билан битилган. Йиллар ўтар, асрлар ўтар, лекин ҳаққоният ва адолат йўлида курашган, қон тўккан, асрий уқубатдан инсонларни халос қилишдек, Советлар ҳокимиятини ўрнатишдек энг олижаноб, муқаддас ишга ўз жўшқин ҳаётини бахш этган коммунистларнинг номи асло унутилмас. Туркистон Компартиясининг 50 йиллиги арафасида айрим жанговар коммунистлар тўғрисида ҳикоя қилиб, уларнинг ҳаёт лавҳалари билан муҳтарам газетхонларни таништирмоқчимиз.

Туркистон фронтларида жон олиб, жон берганлардан бири Собир Юсупов эди. Ишчи оиласида дунёга келиб, вояга етгач ўзи ҳам қора ишчи сифатида бухоролик бойнинг пахта заводида ишлаган Собир шу заводдаги илғор ишчилар билан дўстлашди. Уларнинг таъсирида ўзи яшаб турган муҳитнинг нақадар оғирлигидан афсусланди, тузумга нисбатан унда нафрат уйғонди. Ёш Собир 1907 йилда Тошкентга келиб ишга кирди ва ҳунар ўқув юртига ҳам жойлашиб олди. Шу кезларда ишчиларнинг социал-демократик тўгаракларида актив қатнашди.

Собирнинг революцион кайфиятидан бохабар бўлган чор охранкаси уни назорат остига олди. Шундан кейин у Бухорога бориб революцион фаолиятини давом эттиришга қарор қилди. Она шаҳридаги ишчилар ўртасида ташвиқот-тарғибот ишлари олиб бориб, улар қалбига революцион руҳни сингдира бошлади, чоризм ва унинг иттифоқчиси бўлган Бухоро амирлигини ағдаришга даъват этди. Бундан хабардор бўлган полиция Собирни исканжага олиб, амирлик территориясидан бадарға қилди. Собир дарбадар яшашга мажбур бўлди.

1915 йилда чор армиясига олинди ва ҳаракатдаги армияга жўнатилди, ярадор бўлиб тузалгандан кейин 1-Сибирь ўқчи полкига (Тошкентда эди) юборилди. Собир бу ерда солдатларга биринчи жаҳон урушининг империалистик характерини тушунтириш ва фош этиш билан шуғулланиб, солдатларнинг обрў-эътиборига сазовор бўлди. Собир Февраль революциясидан кейин солдат депутатлари Тошкент Советига, кейинчалик ишчи ва солдат депутатлари Советига сайланди. У Тошкент ўлка ҳарбий-мусулмонлари съездида, ҳарбий мусулмонларнинг Қозонда ўтган съездида қатнашди.

Собир Юсуповнинг революцион фаолияти тобора кенг қанот ёза бошлади. 1917 йилда РСДРП бирлашган ташкилотига аъзо бўлиб кирди. Талантли ташкилотчи, нотиқ ва агитатор сифатида Тошкент Советининг йиғилишларида оташин нутқлар сўзлаб, одамларни революцион курашга даъват этди, илҳомлантирди. Ҳарбий-мусулмонларнинг митингларида сўзлаган нутқларида Вақтли ҳукуматнинг сиёсатини фош этди, солдатларни Совет ҳокимияти учун жанг қилишга чақирди. Бунинг учун у чоризм турмасининг азобини ҳам тортди.

Улуғ Октябрь революциясини тайёрлаш ва ўтказишда фаол қатнашган Юсупов революция ғалабасидан кейин жойларда Совет ҳокимияти ғалабаларини мустаҳкамлаш учун мардона кураш олиб борганлардан бири бўлди. У Туркистон Советларининг V съездида маҳаллий аҳолининг фикрини ифодалаб бундай деган эди: «Сиз (руслар) бизга ёрдам қўлингизни чўздингиз ва биз бир қадам ҳам орқага қайтмаймиз».

Собир маҳаллий миллатчилар ва улуғ рус шовинистларига қарши беомон курашди, коммунист-интернационалист халқлар дўстлиги ғояларининг толмас пропагандисти сифатида ўзини намоён этди.

Туркистон Советларининг V съезди Собир Юсуповни Туркистон Марказий Ижроия Комитети аъзолигига, Совет Туркистонининг Москвадаги Фавқулодда комиссияси аъзолигига сайлади. У Москвада Туркистон республикасининг РСФСРдаги мухтор вакили лавозимида ишлади.

1919 йилнинг баҳорида ўз илтимосига кўра, Жанубий—Шарқий (кейинчалик Туркистон) фронтига йўлланма олди. У фронт сиёсий бошқармаси бошлиғининг ўринбосари қилиб тайинланди (сиёсий бошқарма бошлиғи ажойиб революционер ва ёзувчи Д. А. Фурманов эди). У жангчилар ўртасида сиёсий-тарбиявий иш олиб бориб, жангчиларни Колчак армиясини тор-мор этиш ва Совет ҳокимиятининг тўла ғалабасини таъминлаш учун фидокорона курашга сафарбар этганлардан бири сифатида танилди.

М. В. Фрунзе, В. В. Куйбишев ва Д. А. Фурманов Собир Юсуповнинг устозлари эдилар. Уларнинг тарбиясида камол топган Собир Қизил Армиянинг талантли сиёсий раҳбарларидан бири бўлиб етишди. Кейинчалик у Революцион ҳарбий совет ихтиёрига чақирилди. РСФСР Халқ Комиссарлари Совети Юсуповни Бутуниттифоқ Марказий Ижроия Комитети ва РСФСР Халқ Комиссарлари Советининг Туркистон ишлари комиссиясида ишлашга юборди. Тошкентга қайтиб келгандан кейин орадан кўп ўтмай, махсус фавқулодда комиссиянинг Самарқанд областида тозалаш ўтказувчи комиссиясига раис қилиб тайинланди. У бу ерда область районлари ва қишлоқларини советлаштиришда актив қатнашди.

Оқгвардиячиларнинг Советларга қарши исёни кучайиб, аҳвол анча оғирлашиб қолган кезда Юсупов Еттисувга юборилади. У ҳарбий революцион комитет раиси этиб тайинланади. У Верний (Олмаота)да партия, совет раҳбар ходимлари, ҳарбий ташкилотларнинг бошлиқлари билан биргаликда оқгвардиячи галаларни тормор этиш планини ишлаб чиқади ва газандалар исёни бостирилади. Контрреволюцион исённи бостиришда кўрсатган шижоати учун у Фрунзенинг раҳматномасига сазовор бўлади. Бу ерда ҳам у Д. А. Фурманов билан бирга хизмат қилган эди. Кейинчалик Фурманов ўзининг «Исён» романида Собир Юсупов образини ёрқин ифодалаган эди.

1920 йилда Юсупов Бухоро фронтига юборилди. Бухоро Компартияси Марказий Комитетининг қарори билан у Бухоро Халқ Совет Республикаси Марказий революцион комитетининг раиси қилиб тайинланади ва бу ерда ҳам Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун курашга ўз таланти, қобилиятини сафарбар этади. Шу йили у Бухоро Халқ Совет Республикаси Умумбухоро фавқулодда комиссиясининг раиси ва ҳарбий нозири этиб тайинланади.

Собир Юсупов Ўрта Осиёда миллий давлат чегараланиши ўтказилгандан кейин Москвага чақирилди ва РКП(б) Марказий Комитетида масъул вазифада ишлади. Кейинчалик республика ихтиёрига юборилди ва раҳбарлик лавозимларида ишлади, партия ва совет раҳбар органлари составига сайланди. Собир Юсупов В. И. Ленин билан суҳбатлашишдек буюк шарафга муяссар бўлган оташин коммунист, толмас ташкилотчи, ажойиб раҳбар эди. У 1931 йилда 50 ёшида вафот этди.

Владимир Ильичнинг суҳбатларида қатнашишдек бахтга сазовор бўлганлардан бири Ҳусаин Иброҳимовнинг ҳаёт йўли ҳам мураккаб, лекин сермазмун бўлган. Сирдарё областида деҳқон оиласида дунёга келиб, бошланғич маълумотни ўз она шаҳри Перовда олди. Сўнг Туркистонга келиб, ўқитувчилар семинариясини тамомлади. Унда чоризм адолатсизлигига нисбатан кучли нафрат уйғонади. У революцион кайфиятдаги кишилар билан алоқа боғлаб, озодлик, ҳаққоният учун курашишни ўз олдига мақсад қилиб қўйди. Шу кезларда Туркистон аланга ичида, гражданлар уруши авжида эди. Ҳусаин ҳам революционерлар сафига қўшилади. Ўзининг билимдонлиги, шижоаткорлиги билан танилди. 1917 йилнинг июнида партия сафига киради.

Ҳусаин Сирдарё музофотида коммунист ташкилотчи сифатида овулларни советлаштириш, маърифатчи сифатида мактаблар очиш, халқпарвар сифатида деҳқонларни ер билан таъминлаш ишлари билан шуғулланади. Шунинг учун ҳам халқ унга юксак ишонч билдириб, революция ғалабасидан кейиноқ Перов уезд Совети ижроия комитетининг раиси қилиб сайлаган эди. Ҳусаин қулоқларга қарши курашда, Совет ҳокимияти ғалабаларини мустаҳкамлашда чиниққан жангчи ва ташкилотчи сифатида эл ўртасида катта эътибор топган эди.

Ҳусаиннинг ташаббуси билан шу ерда тузилган қизил гвардиячи отрядлар сафи кўнгиллилар ҳисобига мустаҳкамланиб, душманларнинг адабини берди, кейинчалик Дутов бандасини тор-мор этишда актив қатнашди. Ҳусаин принципиал коммунист сифатида меньшевик ва буржуа миллатчиларига қарши қатъий кураш олиб бориб, бу гуруҳларнинг халққа қарши қаратилган, Советларга қарши қаратилган сиёсатини кескин қоралади, фош этиб, шармандасини чиқарди. У жойларда партия ячейкалари тузиш ва уларнинг ишини йўлга қўйишга бошчилик қилди, меҳнаткашлар ўртасида лекциялар билан чиқиб, большевистик адабиётларни оммалаштиришга алоҳида эътибор берди.

Туркистон Компартияси ва республика ҳукумати Ҳусаин Иброҳимовнинг зўр ташкилотчилик фаолияти, тажрибасини ҳисобга олиб, республиканинг Адлия халқ комиссари лавозимига кўтарди. 1918 йилнинг охиридан 1919 йилнинг октябрига қадар Тошкент уезд Революцион комитетининг раиси ва шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси бўлиб ишлади. Унинг ташаббуси билан Тошкент уездида қизил гвардиячи дружиналар тузилди ва бу дружиналар 1919 йилги Советларга қарши исённи бостиришда мардлик намуналарини кўрсатди. Жангларда тобланган, чиниққан бу дружиналар Искандар, Нанай, Пискент, Қовунчи участкаларида душманни тор-мор этишда қатнашди.

1919 йилнинг октябрида Иброҳимов Туркистон республикасининг Бутуниттифоқ Марказий Ижроия Комитети ва РСФСР Халқ Комиссарлари Совети билан республиканинг тараққиётига боғлиқ масалаларни ҳал этиш мақсадида тузилган Фавқулодда делегацияга раис қилиб тайинланди. У Москвада 1920 йилнинг февралига қадар ишлади ва шу вақтда В. И. Ленин иштирокида ўтказилган йиғилишлар, суҳбатларда қатнашди.

Иброҳимов 1920 йилнинг декабридан то 1923 йилгача Туркистон Халқ Комиссарлари Советида бўлим мудири вазифасида ишлаб, маҳаллий кадрларни социалистик қурилишга кенг жалб этиш ишида жонбозлик кўрсатди. У Туркистон партия ва совет раҳбар органлари составига сайланди. Ҳусаин Иброҳимов Туркистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиш ва мустаҳкамлаш учун сабот билан курашган жасоратли коммунист, коммунизм ишига содиқ кишилардан бири эди. У оғир касаллик натижасида 1938 йилда вафот этди.

Собир Юсупов ва Ҳусаин Иброҳимовлар сингари жуда кўп коммунистларнинг шонли ишлари коммнизм қураётган бахтиёр авлод учун намунадир.

О. АБДУРАҲМОНОВ.

Фабриканинг илғор мотористкаси Муҳаббат Баҳромова ўн йилдан буён баракали меҳнат қилиб келмоқда. Суратда: смена топшириқларини 120—130 процент бажариб, кўплаб юқори сифатли маҳсулот тайёрлашга эришаётган ишчи М. Баҳромова.

Бахтиёр Содиқов корхонанинг энг ёш ишчиларидан. Шунга қарамай, смена нормаларини 120—130 процент бажармоқда. Суратда: серғайрат бичиқчи Бахтиёр Содиқов.

Муаззам Исмоилова ҳар сменада икки норма бажармоқда. Шунинг учун ҳам Тошкентдаги кўн-галантерея фабрикасининг коллективи унинг номини ҳурмат билан тилга олади. Суратда: пешқадам ишчи М. Исмоилова. (Юқоридаги суратлар ҳам шу фабрикадан).

А. Тўраев фотолари.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИДА

ОҚИЛОНА ФОЙДАЛАНАЙЛИК

Давлат банки ва унинг айрим муассасалари министрлик ва ташкилотларга кредит беришни яхшилашга етарли эътибор бермай келаётир. Кредитнинг айрим турлари белгиланган муддатда берилмаётир, берилганда ҳам кам миқдорда ва чегараланган ҳолда берилмоқда. Ёрдамга муҳтож, моддий томондан қийналаётган корхоналарга ўз вақтида ёрдам кўрсатилмаётир.

Республика Халқ контроли комитети СССР Давлат банки Ўзбекистон конторасининг бошқарувчиси ўртоқ Ғафуров ва Енгил саноат, Озиқ-овқат саноати, Гўшт-сут саноати, Маҳаллий саноат министрликларига ўз қарамоғидаги ташкилотларда кредитдан тўғри ва оқилона фойдаланишни топширди.

ҚИЛМИШИГА ЯРАША

Хўжасизлик ва масъулиятсизликда республика спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзи Совети раҳбарлари «намуна» кўрсатишяпти. Уларнинг айби билан моддий бойликлар ва пул маблағларидан фойдаланишда қонунга хилоф йўл тутилган. Уриндошлик қоидаси бузилиб, мансабини суиистеъмол қилиш ҳоллари рўй берган.

Бухгалтерия ҳисоб-китоб ишларини ўз ҳолига ташлаб қўйгани, маблағ ва материаллардан нотўғри фойдаланганн учун республика спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзи Советининг бош бухгалтери Можоровскийга ҳайфсан эълон қилинди ва етказган моддий зарарини ундириб олишга қарор қилинди.

Складда инвентар ва турли материалларни сақлаш қоидасини бузгани учун «Пахтакор» стадионининг директор ўринбосари Свердловга ҳайфсан эълон қилинди, етказган моддий зарари ундириб олинадиган бўлди. Стадион бош бухгалтери Чертков эса мансабидан четлатилди.

ИЛМУ МЕҲНАТ ЭГИЗАК

Тошкентда халқ контроли группалари ва постлари раисларининг шаҳар семинар-кенгаши бўлиб ўтди. Улар меҳнатни илмий негизда ташкил этиш тадбирларининг амалга оширилиши масалаларини кенг муҳокама қилдилар. Тошкент шаҳар халқ контроли комитети ташаббуси билан чақирилган семинар-кенгаш қатнашчилари илм билан меҳнат эгизак эканлигини таъкидладилар.

Семинар-кенгашда Ўзбекистон ССР Госплани Иқтисодий бюроси меҳнатни илмий асосда ташкил этиш бўлимининг бошлиғи ўртоқ В. Вайсбурднинг доклади тингланди. Доклад корхоналарда меҳнатни илмий асосда ташкил этишнинг асосий йўналишларига бағишланди. Корхоналарда меҳнатни илмий асосда ташкил этишда халқ назоратчиларининг иштироки тўғрисида Ўзбекистон ССР Госплани Иқтисодий бюросининг группа раҳбари ўртоқ В. Фокина қизиқарли доклад қилди. Рибинский моторсозлик заводининг меҳнатни илмий асосда ташкил этишида халқ назоратчиларининг тажрибалари семинар-кенгаш қатнашчиларининг эътиборини жалб қилди. Бу ҳақда Тошкентдаги авиация заводининг вакили ўртоқ В. Коробков ишончли фактлар асосида сўзлаб берди.

Халқ назоратчиларининг бу йиғилишида меҳнатни илмий асосда ташкил этиш соҳасида тўпланган илғ тажрибалар ўртоқлашилди, йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш тадбирлари ишлаб чиқилди. Тошкент авиация, «Таштекстильмаш» заводлари, «Юлдуз» тикувчилик фирмаси, экскаватор заводи, 6-пиво заводида меҳнатни илмий асосда ташкил этиш борасида муайян ютуқлар қўлга киритилди. Шу корхоналарнинг вакиллари семинар-кенгаш қатнашчиларига меҳнатни илмий негизда ташкил этиш тажрибаларини кенг ўртоқлашдилар.

У. АБДУАЗИМОВ.

Адабиёт, санъат ва архитектура соҳасидаги Ленин мукофотлари ва СССР Давлат мукофотлари комитетидан

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги адабиёт, санъат ва архитектура соҳасидаги Ленин мукофотлари ва СССР Давлат мукофотлари комитети 1969 йилги СССР Давлат мукофотларига тақдим этиладиган асарларни қабул қилади.

Адабиёт ва санъатнинг энг истеъдодли, юксак ғоявий асарлари, оригинал ва тежамли архитектура иншоотлари қабул қилинади. Булар 1968 йилнинг 15 июнидан аввал эълон қилинган (кўрилган) бўлиши керак. Асарлар 1968 йилнинг 15 декабригача қабул қилинади.

СССР Давлат мукофотларини олиш учун номзодлар кўрсатиш ва расмийлаштириш тартиби Ленин мукофотларини олиш учун номзодлар кўрсатиш ва расмийлаштириш тартибига ўхшашдир.

Комитет 1969 йилги Ленин мукофотларига тақдим этиладиган номзодларни қабул қилишни ҳам (шу йилнинг 16 октябригача) давом эттиради.

Бир асарнинг ўзини айни бир вақтда Ленин мукофотига ва СССР давлат мукофотига тақдим этишга йўл қўйилмайди.

Номзодларни кўрсатиш ва ҳужжатларни расмийлаштириш билан алоқадор барча масалалар юзасидан адабиёт, санъат ва архитектура соҳасида Ленин мукофотлари ва СССР Давлат мукофотлари комитетига қуйидаги адрес билан мурожаат қилинсин: Москва, Марказ, ГСП-2, Неглинная кўчаси, 15, телефонлар 23-44-67 ва 23-19-30.

Янгиликлар,

ХУШХАБАРЛАР

ЙЎЛДОШ ШАҲАРДА

Ўзбекистон пойтахтининг йўлдоши — Сергелидан Бошқирдистонда қурилаётган Карманов ГРЭСи номига муддатидан илгари шчит қурилмалари комплекси жўнатилди. 1968 йилда ишга туширишиладиган бу объектнинг уч юз минг киловатт қувватли энергоблоки ускуналари Тошкент электротехника заводининг филиалида тайёрланган.

Шу йилнинг охиригача завод Совет Иттифоқининг иссиқлик электр станциялари учун 16 минг дона шчит қурилмалари етказиб беради. Бу қурилмаларнинг ҳар тўрттасидан бири Сергелида очилган филиалда йиғилади.

НУТРИЯ ХЎЖАЛИГИ

Термиз нутрия (сув каламуш) хўжалигининг ходимлари нутрия боқиладиган янги жойлар тайёрламоқдалар.

Сатҳи 230 гектарга бораиган бу кўлда 10 минг — ҳозир хўжаликда бўлганидан 3 баравар кўп нутрия боқиш режаланмоқда. Буларнинг кўпчилиги оқ ва тиллойи тусдаги зотлардан бўлади.

Келаси йил баҳорида сунъий кўлга дастлабки нутриялар қўйиб юборилади.

ИПАК ЙЎЛИ

Марғилондаги «Атлас» фирмаси Сингапурдаги халқаро ярмаркага ўзининг янги миллий маҳсулотлари намуналарини юборди. Яқин орада Измир ва Мадрасда очиладиган халқаро выставкаларнинг павильонларида ҳам Марғилон атлас ва шойилари меҳмон бўлади.

ОИЛА ВА НИКОҲ ҲАҚИДАГИ ҚОНУН АСОСЛАРИ ЛОЙИҲАСИ

ГАЗЕТХОНЛАР МУҲОКАМАСИДА

ҲАЁТИЙ МАСАЛА

БУХОРО («Совет Ўзбекистони» мухбири). Инсон оилада кўз очиб дунёга келади. Шу ерда ўсади, улғаяди, одам танийди ва ижтимоий сиёсий ҳаётга йўлланма олади. Шунинг учун ҳам бизнинг мамлакатимизда оиланинг мустаҳкамланиши, унинг равнақи учун энг қулай ва зарур шарт-шароитлар яратиб берилган. Бухоро областининг меҳнаткашлари ҳам «Никоҳ ва оила тўғрисида ССР Иттифоқи ва Иттифоқдош республикалар қонунларининг Асослари» лойиҳасини кенг муҳокама қилмоқдалар. Мазкур қонун лойиҳаси узоқ йиллар давомида синовдан ўтган никоҳ ва оила муносабатларини ўзида акс эттирган ҳамда ҳаёт тақозоси туфайли туғилган янги масалаларни мужассамлаштирган. Вобкент районидаги Денов, Чандр қишлоқ Советлари ҳамда «Ўзбекистон», Карл Маркс номли, Владимир Ильич номли, Охунбобоев номли колхозларда ўтказилган муҳокамаларда меҳнаткашлар лойиҳадаги никоҳ ва оила қонун-тартибларидан чуқур қаноат ҳосил қилаётганликларини билдирмоқдалар. Денов қишлоқ Советининг активлари қишлоқда оила муносабатларининг ривожи, эр билан хотин ўртасидаги иттифоқнинг, болалар тарбиясининг кўйилиши хусусида қуйидагича фикр билдиришяпти.

Қишлоқ Совети территориясида 2 мингдан ортиқ хўжалик бўлиб, уларда салкам 12 минг аҳоли яшайди,—дейди қишлоқ Советининг раиси Қ. Абдуллаев, — жумладан 3500 га яқин киши олий ва умумий ўрта маълумотга эгадир.

Қишлоқда ҳамма саводхон. Кишиларимиз ўқимишли, маданиятли бўлган сари оилавий можаролар тўғрисида ариза, шикоятлар камайиб бормоқда. Бутун қишлоқ бир оила аъзоларидек иттифоқ бўлиб яшашга интилмоқдалар. Дарвоқе, «Никоҳ ва оила тўғрисида ССР Иттифоқи ва Иттифоқдош республикалар қонунларининг Асослари» лойиҳасида ота-оналарнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари аниқ белгилаб берилган. Лекин айрим ҳолларда ота ёки она ўз болаларига нисбатан гарданига юкланган масъулиятни соқит қилишга интиладилар. Бундай ҳолларни кўпроқ эркакларда учратиш мумкин. Денов қишлоқ Советининг депутатлари бунинг олдини олишга қаратилган қатор тадбирларини ишлаб чиқиб амалга оширмоқдалар. Масалан, депутат Фазолат Кароматова қишлоқда шу иш билан шуғулланади. Унинг айтишича, Ильич номли, Оҳунбобоев номли колхозларда йилнинг ўтган ойларида бундай ҳодисалар рўй берган эмас. Чандр қишлоқ Советида бундан икки йил муқаддам «Бахт уйи» очилган эди. Колхозчи йигит, қизларнинг никоҳ-дафтарчаси, балоғатга етганларга паспорт, туғилганлик ҳақидаги гувоҳномалар шу ерда тантанали равишда топширилади.

—Бизда никоҳ тузилиши ҳақида ҳар икки томондан тушган аризаларни кўриб чиқишади, — деди Чандр қишлоқ Советининг раиси Зулфия Кенжаева.—Қонун лойиҳасида кўрсатилгандек бир ой муддатда эмас, балки 15-20 кун ўтгач қайд қиламиз. Чунки одатда йигит билан қиз унаштириб қўйилгандан кейин никоҳ тўйигача ўтган 5-6 ой давомида ота-оналар ҳам, бўлажак келин куёвлар ҳам бир-бирига анча синашта бўлиб қолишади. Қонун лойиҳасида болаларни ота-оналарни таъминлашга доир мажбуриятлари ҳам алоҳида қайд қилиб ўтилган. Ҳар бир балоғатга етган йигит-қиз меҳнатга яроқсиз ёки ёрдамга муҳтож ота-оналарни моддий ва маънавий таъминлашга, уларга ҳар томонлама ёрдам беришга мажбурдирлар. Шоли курмаксиз бўлмаганидек, баъзан ўзининг фарзандлик бурчини унутиб қўяётган шахслар ҳам учраб қолади ёки мажлисларда хотин-қизларнинг ҳуқуқлари ҳақида ваъзхонлик қилиб, уйга келганда хотини ва болаларига дағал муомала қиладиган «жамоатчилар» учраб туради. Рўдакий номли мактабнинг собиқ музика ўқитувчиси Р. Жўраев худди шундай шахслардан бўлиб чиқди. У Карл Маркс номли колхоздаги ота-онаси, оиласини ташлаб бошқа шаҳарга кўчиб кетган эди. Кенг жамоатчилик таъсири натижасида унинг ҳақиқий башараси очиб ташланди.

Лойиҳада қайд этилгандек, болалар безорилик қилса, бошқа шахсларга ва жамиятга моддий зарар келтирса ота-она жазоланади. Болани қасддан назоратсиз қолдирса ёки уни жамиятга қарши ёмон ишга ундаса жиноий жавобгарликка тортилади. Ота-она учун энг олий жазо уларни ота-оналик ҳуқуқларидан маҳрум этишдир. Лекин балоғатга етгач, ота-онасини унутиб, оиласини ташлаб чиқиб кетган шахсларга қандай жазо чоралари кўрилиши қонун лойиҳасида негадир қайд этилган эмас.

Мазкур қонун лойиҳасини муҳокама қилиш, уни тўлдириш ва қабул қилиш мамлакатимизда оилавий муносабатларни янада мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Т. НАЗИРОВ.

ТЎҚИМАЧИЛАР МУЛОҲАЗАСИ

Оила ва никоҳ тўғрисидаги қонун асослари лойиҳасини барча совет кишилари мамнуният билан кутиб олдилар. Шу билан бирга, меҳнаткашлар, лойиҳа ҳақида ўзларининг қимматли фикр ва мулоҳазаларини билдиришяпти.

Куни кеча Тошкент тўқимачилик комбинатида шу мавзуда бўлиб ўтган йиғилиш ҳам қизғин мунозарага айланиб кетди.

— Лойиҳа Асосларида,—деди комбинат ишчиси Маъмура опа Тўлаганова,— совет оиласини янада мустаҳкамлашга қаратилган муҳим тадбирлар кўзда тутилган. Булар бизни жуда хурсанд қилмоқда. Мен ёшларнинг турмуш қуриш учун ЗАГС бюросига ариза берганларидан кейин бир-бирларини синаш муддати бир ой белгиланганлигини тўла маъқуллайман. Лекин бир ой муҳлат ҳам камроқ туюлади. Ҳозирги кунда бир-бири билан енгил-елпи танишиб, турмуш қурган, қанча тез танишган бўлишса, шунчалик тез ажралиб кетаётган ёшлар кўп учраётир. Шундай ҳоллар рўй бермаслиги учун синаш муддатини 2-3 ой узайтиришни таклиф қиламан.

2-тўқув фабрикасининг ишчиси А. Т. Исаева: Лойиҳада аёлларнинг ҳомиладорлик пайтида ва бола туғилгандан кейин бир йил мобайнида эр хотинининг розилигисиз ажрим ҳақида судга ариза беришига йўл қўйилмаслиги айтилган. Бундай ҳолларда эр хотинидан розилик олиш учун турли йўлларни қўллаши мумкин. Шуни назарда тутиб, хотин ҳомиладорлик пайтида рози бўлса-бўлмаса эрни ажрим ҳақида ариза беришга ҳуқуқсиз қилиб қўйилишини маъқул топардим.

1-тўқув фабрикасининг кекса ишчиси Е. И. Соколова:

— Мен отасиз болалар ҳақида гапириб ўтмоқчиман,—дея гап бошлади, — баъзи ҳолларда туғилган айрим гўдакларнинг отаси номаълум бўлади. Бундай болаларнинг туғилганлик ҳақидаги гувоҳномасига онасининг исми ёзилиши айтилган. Мен бунга қаршиман. Она ҳамма вақт ўз фарзандининг отасини билади, шундай экан, гувоҳномага албатта ўша отанинг номи ёзилиши керак.

Комбинат қошидаги механика заводининг мастери Собир Тошмуҳамедов, никоҳ ёши эркаклар учун 18 эмас, балки 20 дан юқорироқ белгиланса дуруст бўларди — деди. Чунки йигитлар умумий ҳарбий мажбурият ҳақидаги янги Қонунга мувофиқ 18 ёшида армия хизматига кетади. Қайтиб келгач эса бошида ўқиш ташвиши бўлади. Албатта, йигитлар ёш уйланса моддий томондан қийналиши, ота-онасига оғир тушиши мумкин. Бундан ташқари энг асосийси шуки, 18 ёшлик йигитларнинг кўпчилиги оила қуриш учун ҳали маънавий томондан етук бўлмайди. Улар ҳавасга уйланиб қўядилар-да, кейинги турмушлари муаммо бўлиб қолади.

Умуман, қизғин мунозара тарзида ўтган бу йиғилишда муқаддас совет оиласининг мустаҳкам бўлиши, тинч-тотув яшаш ва бахтли ҳаёт кечириши тўғрисида қимматли фикрлар айтилди.

Х. ОЛИМЖОНОВ.

ИШЧИ ҲАҚИДА ҒАМХЎРЛИК

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА СОЮЗЛАРИ СОВЕТИ ПЛЕНУМИДА

Касаба союзлари республика Советининг 13 июнда Тошкентда бўлган пленумида маданий оқартув муассасалари фаолиятини, давлат социал страхованиеси ва меҳнаткашларнинг ёзги дам олишини ташкил этишга доир ишларни яхшилаш юзасидан Ўзбекистон касаба союзларининг вазифалари муҳокама қилинди. Ўзбекистон касаба союзлари Советининг секретари А. З. Завьялов ВЦСПСнинг II пленуми якунлари тўғрисида доклад қилди.

Пленум қатнашчилари беш кунлик иш ҳафтаси шароитларида маданий-оммавий ишларнинг ўзига хос хусусиятлари ҳақида гапирдилар.

Пленумда давлат социал страхованиеси масалалари эътибор билан кўриб чиқилди. Музокараларда оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишларни кучайтириш учун мавжуд барча имкониятлардан фойдаланмаётган касаба союзлари республика, область советлари ва комитетлари, уларнинг маданий оқартув муассасалари шаънига танқидий мулоҳазалар ҳам айтилди. Улар дам олиш базаларини кенгайтиришда, меҳнаткашларнинг маданий ҳордиқ чиқаришини ташкил этишда кўпроқ ташаббус ва сабот-матонат кўрсатмоқлари лозим.

Ўзбекистон касаба союзлари Советининг иккинчи ва учинчи пленумлари қарорлари қандай бажарилаётганлиги тўғрисида ахборот берилди.

МУЗЕЙГА АКМАЛ ИКРОМОВ НОМИ БЕРИЛДИ

Ўзбекистон халқлари маданияти ва санъати тарихи республика музейига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг собиқ биринчи секретари — Акмал Икромов номи берилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети шу ҳақда қарор қабул қилдилар.

М. ҚОРИЁҚУБОВ ХОТИРАСИ

Ўзбекистон давлат филармониясига Ўзбекистонда музика ва театр санъатининг ташкил топиши ва ривожланишига катта ҳисса қўшган Муҳиддин Қориёқубов номи берилди. Машҳур артист туғилган куннинг 70 йиллиги муносабати билан ҳамда унинг номини абадийлаштириш мақсадида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан республика Министрлар Совети шу ҳақда қарор қабул қилдилар. М. Қориёқубов қабри устида унинг бюст ҳайкалини, М. Қориёқубов кўп йиллар ишлаган Охунбобоев номли Андижон область театри билан Ҳамза номидаги Қўқон драма театри биноларида мармар лавҳалар ўрнатишга ҳам қарор берилди. Бундан ташқари Тошкент давлат консерваторияси вокал бўлимининг энг яхши студенти учун М. Қориёқубов номидаги стипендия таъсис қилинди. (ЎзТАГ).

ТОШКЕНТДА ХАЛҚАРО КИНОФЕСТИВАЛЬ

Тошкентда ўтказиладиган Осиё ва Африка мамлакатлари биринчи халқаро кинофестивалида қатнашиш учун Осиё ва Африкадаги неча ўнлаб мамлакатларга таклифномалар юборилди. Фестиваль 1968 йилнинг 21 октябрида Ўзбекистон пойтахтида очилиб, ўн кун давом қилади.

Осиё ва Африка мамлакатлари Тошкент кинофестивалининг бош директори Азизхон Пўлатович Қаюмов Ўзбекистон телеграф агентлигининг мухбири С. Фролова билан суҳбатда қуйидагиларни айтди.

Фестивалнинг мақсади ва вазифалари нималардан иборат?

ЯНГИ киноанжуманнинг «Тинчлик, социал тараққиёт ва халқлар озодлиги учун!» деган шиори бу саволга энг яхши жавоб бўла олади. Фестиваль Осиё ва Африка кино санъатининг янги истеъдодли асарларини очиб беради, турли мамлакатлар кинематографчиларининг ҳамкорлигини ривожлантиришга ёрдам беради ва халқлар дўстлигини мустаҳкамлашдек улуғ мақсадга хизмат қилади, деб ўйлаймиз.

Бундан буён Тошкент халқаро кинофестивали традицияга айлантирилиб, ҳар икки йилда ўтказиб турилади.

Фестивални айни Тошкентда ўтказишга қарор қилинганлигининг сабаби нима?

ТОШКЕНТ руҳини — тинчлик ва ҳамжиҳатлик руҳини аллақачон ҳамма тан олди.

Ўзбекистон кинематографчилари бундай анжуманлар ўтказиш тажрибасига эга. 1958 йилда Тошкентда ўтказилган Осиё мамлакатлари кинофестивали кўпларнинг эсида бўлса керак. Бу фестивалда 22 мамлакат қатнашиб, у юксак даражада ўтган эди. Ҳиндистон ва Венгрия фильмлари фестивали вақтида Тошкент экранлари соҳибихонадон бўлди. Бу ерда Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикаларининг фильмлари фестиваллари ўтказилиб туради, бу ерда Россия, Украина, Белоруссия, Балтика бўйи республикаларининг кинофестиваллари ўтган.

Биринчи Тошкент кинофестивалида қайси мамлакатлар иштирок этади?

БИЗ Осиё ва Африкадаги ҳамма мамлакатларни фестивалда қатнашишга таклиф қиляпмиз. Булар орасида ўз кинематографиясига эга бўлмаган мамлакатлар ҳам бор. Башарти бу мамлакатлар камбар плёнкали, телевизион фильмлар келтиришадиган бўлса, бундай фильмлар учун махсус ускуналанган зал улар ихтиёрига бериб қўйилади. Агар уларнинг кўрсатадиган ленталари бўлмаган тақдирда ҳам шон-шуҳрат қозонган усталар билан бирга янги, кун сайин ривожланиб бораётган кинематография яратувчилар фильмлари намойиш қилинадиган икки улуғ қитъа мамлакатлари кино санъатининг кенг, мўътабар кўриги уларга катта фойда келтириши шубҳасиздир. Бошқа мамлакатларнинг Осиё ва Африка халқларининг миллий мустақиллик учун курашига бағишланган фильмлари ҳам муносиб равишда кутиб олинади.

Ташкилий комитет фестиваль руҳига мувофиқ келмайдиган фильмларни кўрсатмаслик ҳуқуқига эга.

Кино санъатининг энг машҳур арбобларига шахсий таклифномалар юбориладими?

АЛБАТТА юборилади. Таклифнома юбориладиганлар орасида Ҳиндистондан Радж Капур ва Аҳмад Аббос, Покистондан Файз Аҳмад Файз, Сенегалдан Усмон ва бошқа кўп кишилар бор.

Совет Иттифоқи республикалари фестивалда қай тарзда қатнашадилар?

ТОШКЕНТ кинофестивалида Ўзбекистон, Тожикистон, Туркманистон, Қирғизистон, Қозоғистон, Арманистон, Грузия, Озарбайжон кинематографчилари, шунингдек Россия Федерациясидаги Сибирь ва Узоқ Шарқнинг бир қанча студиялари қатнашади. Бу республикаларнинг кино санъати — Улуғ Октябрнинг фарзанди, кўп миллатли социалистик маданиятнинг фахридир. Бошқа қардош республикаларнинг студиялари меҳмонлар сифатида таклиф қилинган. Фестиваль ташкилот комитетига барча иттифоқдош республикалар кинематографчиларининг вакиллари кирган.

Ҳозир ташкилот комитети нималар билан шуғулланмоқда?

ТАШКИЛОТ комитети фестивални тайёрлаш ва ўтказишга доир ҳамма ташкилий масалалар билан шуғулланмоқда. Жумладан, биз фильмлар билан танишиш ва халқаро кино анжуманимизга фильм танлаш учун ўз вакилларимизни Осиё ва Африка мамлакатларига юборяпмиз.

Фестиваль кунларида фақат фильмлар кўрсатиладими ёки бошқа тадбирлар ҳам ўтказиладими?

ПРОГРАММАДА ижодий мунозаралар кўзда тутилган. Бу мунозарага фестивалнинг шиори тема қилиб олинади. Шунингдек, меҳмонлар Тошкент аҳолиси, Ўзбекистон жамоат арбоблари, ёзувчилари, олимлари билан учрашувлар ўтказадилар, республиканинг диққатга сазовор жойлари ва тарихий ёдгорликлари билан танишадилар.

Шу кунларда катта кино бозори ҳам уюштирилади. Бозорда қатнашишга Осиё ва Африка қитъаларининг продюссерлари, импортерлари, кинопрокатчилари ҳамда кинотеатр эгалари таклиф қилинган. Уларнинг учрашуви ва алоқалари фильмлар сотиш ва харид қилишни кенгайтиришга ёрдам беради.

Тошкент фестивалида конкурс бўладими?

ЙЎҚ, Тошкент кинофестивалида конкурс ва одатдагидек мукофотлар бўлмайди. Фестиваль қатнашчиларининг ҳаммаси биринчи Тошкент халқаро кинофестивалининг эсдалик дипломларини, шунингдек Совет Иттифоқидаги айрим жамоат ташкилотларининг мукофотларини оладилар.

Шуни ҳам айтайки, фестивалга жаҳон кино санъатининг таниқли арбоблари, халқаро ташкилотлар, шу жумладан Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, шунингдек халқаро кино федерацияларининг вакиллари таклиф қилинадилар. Фестивалдан сўнг кино танқидчилар халқаро федерациясининг сессиясини ўтказишга қарор қилинди.

Зомин районидаги «Ударник» совхозининг чорвадорлари бу йил баҳорда ёғингарчилик кўп бўлганлиги ва табиий ўтлар яхши ўсганлигидан фойдаланиб, камида икки йилга етадиган хашак тайёрлашга қарор қилган эдилар. Ҳозирги кунда бир ярим минг тоннадан зиёд пичан ғарамлаб олинди. Суратда: ўрилган пичан механизмлар ёрдамида йиғиб олиняпти.

А. Горокрин фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

МЕДИЦИНА ХОДИМЛАРИ КУНИ ОЛДИДАН

БУРЧИМИЗ

Партия ва ҳукуматимизнинг аҳолининг моддий ва маиший талаб-эҳтиёжларини яхшилаш тўғрисида қилаётган ғамхўрлиги халқимизнинг моддий фаровонлигини оширмоқда, маданиятини юксалтирмоқда. Бу эса аҳолига медицина хизмати кўрсатишни кўтаришга, соғлиқни сақлаш ишини такомиллаштиришга, санитария-гигиена маданиятини оширишга шароит туғдирмоқда.

Сурхондарё область меҳнаткашлари ҳозирги замон техникаси билан қуролланган қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига ва саноат корхоналарига эга. Областда медицина муассасалари шохобчалари ҳам йилдан-йилга кенгайтирилмоқда. Ҳозирги пайтда замонавий жиҳозланган 426 та медицина муассасаси, шу жумладан 6000 ўринли касалхоналар, 1200 ўринли санаторий, ихтисослаштирилган болалар шифохоналари, 45 дорихона мунтазам равишда ишлаб турибди. Бу медицина муассасаларида юқори малакали 3569 медицина ходими хизмат қилмоқда.

Область аҳолисининг ўсиб бораётган маиший талабларини яхшилаш мақсадида кўплаб коммунал, маиший корхоналар, водопроводлар, артезиан сув қудуқлари ишга туширилмоқда, қишлоқлар, колхоз ва совхоз, район марказлари ободонлаштирилмоқда.

Лекин область аҳолисига медицина ёрдами кўрсатишда анчагина камчиликлар ҳам мавжуд. Бу камчиликлардан бири кўпгина қишлоқлардаги участка шифохоналарида кўрсатилаётган тиббий ёрдам маданияти ва малакасининг пастлигидир. Участка касалхоналари кичкина, кам ўринли (фақат 15—25 койкали) бўлиб, уларни замонавий медицина асбоблари билан жиҳозлашга шароит йўқ. Иккинчидан, бундай касалхоналарнинг штатида 3—4 врач кўрсатилса ҳам, кўпинча фақат 1—2 врач ишламоқда. Ўз-ўзидан кўриниб турибдики, бу кичик шифохоналарда 1—2 врач билан аҳолига замонавий тиббий ёрдам кўрсатиш қийин, албатта. Натижада беморларнинг кўпчилиги район марказидаги шифохоналарга келишга мажбур бўладилар.

Хўш, медицина муассасалари ишидаги бу камчиликларни йўқотишга шароит борми? Ҳа, бор. Биринчидан, участка қишлоқ шифохоналаридаги ўринларни кўпайтириш (аҳолининг сонига ва шароитига қараб), врачларнинг малакасини ошириш, иккинчидан, район марказидаги шифохоналарда ихтисослаштирилган бўлимлар очиш, тез ёрдам бўлимлари ташкил қилиш зарур.

Ҳозир область медицина ходимлари партия ва совет ташкилотлари раҳбарлигида бир қатор тадбирий чораларни амалга оширмоқдалар. Давлат томонидан ажратилган маблағ ҳисобига район, шаҳар шифохоналари қурилмоқда. Масалан, Денов районида 600 ўринли, Бойсун, Шеробод районларида 120 ўринли касалхоналар, Термиз шаҳрида 150 ўринли туғруқхона қурилмоқда. Лекин бу қурилишларда суръат жуда суст, сифат талабдан орқада қолмоқда.

Қишлоқ аҳолисига тиббий ёрдамни яхшилаш, касалхоналарни замонавий асбоб-ускуналар билан таъминлаш, қурилиш суръатини кўтариш мақсадида область, район, участка медицина ташкилотлари раҳбарлари колхоз, совхоз активлари, қишлоқ, посёлка, район советлари депутатлари билан маслаҳатлашиб, 1967—1970 йилларда қишлоқлардаги ва район марказларидаги медицина муассасаларини колхоз ва совхозлар маблағи ва маҳаллий бюджет ҳисобига кенгайтириш, янги шифохоналар қуриш планини ишлаб чиқди. Ана шу план асосида 1967 йили бир қатор ишлар қилинди. Масалан, бир йил ичида колхоз, совхоз ва маҳаллий бюджет ҳисобига 33 фельдшер-акушерлик пункти, 6 дорихона, 4 район диспансери қурилди. 4 район, 7 участка касалхонаси кенгайтирилди, улардаги ўринларнинг сони 515 тага кўпайтирилди. Шу жумладан, Термиз район касалхонасида 50 ўринли хирургия бўлими, Шеробод районида 70 ўринли туғруқхона бўлими, 150 ўринли 2 район диспансери қуриб битказилди ва ишга туширилди.

Шунингдек, фақат ўтган йилнинг ўзида Жарқўрғон районида 50 ўринли хирургия бўлими ва тез ёрдам станцияси, Шўрчи районида 70 ўринли юқумли касалликлар бўлими ва амбулатория фойдаланишга топширилди. «Сайроб», «Таллимарон», «Коммунизм» совхозларидаги, «Ленинобод», «Ленинград», Карл Маркс номли, Калинин номли, Ульянов номли колхозлардаги участка касалхоналари эса кенгайтирилди.

Ҳозирги кунда областимиз қишлоқларида 60 дан ортиқ медицина муассасалари колхоз ва совхозлар маблағи ҳамда маҳаллий бюджет ҳисобига қурилмоқда, кенгайтирилмоқда. Айниқса, район касалхоналарининг кенгайтирилиши диққатга сазовордир. Шу мақсадлар учун сарфланадиган маблағ 4 миллион 400 минг сўмни ташкил қилади. Медицина ташкилотларининг раҳбарлари бу имкониятдан тўғри фойдаланиш мақсадида қурилиш объектлари устидан қатъий назорат ўрнатиб, уларни ўз вақтида жиҳозлаб, халқ манфаатига хизмат қилдириш чораларини кўрмоқдалар.

Сурхондарё область медицина ходимлари бутун куч ва билимларини меҳнаткашларнинг саломатлигини сақлашга сарфлайдилар.

Қ. ТУЛАГАНОВ.
Сурхондарё область соғлиқни сақлаш бўлимининг мудири.

ГУЛ ВА ТИКАН

РАҲМАТ

Убайдуллаевлар хонадонига оғир ташвиш тушди. Ёш ота-она мурғаккина қизчалари тепасида юм-юм йиғлаб ўтиришибди. Шанба куни Мавлуданинг қўл-оёқ бўғинлари кўпчий бошлади.

—Билмадим,—зорланди Мавлуданинг онаси Замирахон.—Заҳро опамлар болалар поликлиникасида ҳамшира бўлиб ишлайдилар-ку, шуларникига чиқа қолай.

Бемаҳал бўлгани учун тортиниб, аранг эшикни тақиллатди у. Ичкаридан тўлагина бир аёл чиқди.

—Ҳа, Замирахон, тинчликми?

—Мавлуданинг қўл-оёқлари гупчакдай шишиб кетяпти, шол бўлиб қолмасайди,— йиғлаб юборди она.

—Синглим, маслаҳатга кўнсангиз, тўғри Галина Абдуллаевнанинг уйига боринг, тортинманг. У киши ҳамма вақт хизматингизга тайёр.

Замирахон ўша Заҳро опа айтган адрес бўйича бориб, Галя опани айтиб келди.

Соат тўртдан ошибди. Қизча ҳамон талвасада. Тажрибали врач қизчани обдон синчиклаб текшириб:

—Болангиз ревматизм бўлибди, касалхонага ётқизиш керак, — деди.

Ота-она бир-бирига қараб қолишди. «Қизчанинг ўқиши нима бўлади? Энди биринчи синфга борган эди».

—Ўқиш тўғрисидаги гап кейин бўлаверади. Аввало саломатлик.

Галина Абдуллаевнанинг аниқлашича, қиз иссиқлаб туриб сув ичган. Натижада томоқ оғриғига учраган, кейин бу касал ревматизмга айланиб, юракка таъсир этган экан.

Галина Абдуллаевна Курнашева 1936 йилда Тошкент Давлат медицина институтини битиргандан бери болаларнинг пешанасини силайди, дардига дармон бўлади. Бу давр мобайнида неча юзлаб болани ўлимдан асраб қолди. У 32 йилдан бери Тошкент шаҳар, Киров районидаги 5-болалар поликлиникасида ҳормай-толмай ишлаб келади. Унинг олижаноб хизматларини партия ва ҳукуматимиз бир неча бор тақдирлади. Ҳозир кўп болалар меҳрибон врачнинг назоратида. Галина опа бу ўқувчиларнинг мактабига чиқиб, то тишидан тортиб бармоғигача, мавсумда қандай укол олишигача, қайси бола спортнинг қайси тури билан шуғулланиши ҳақида зарурий маслаҳатлар бериб қайтади. Беморлар ётган касалхоналарга боради, касалликнинг сабаблари, унинг кечиши ва оқибатларини текширади, врачлар билан тажрибасини ўртоқлашади. Санаторийга борадиган болаларга зарурий шароитлар яратиб беради.

Азиз ва муҳтарам Галина Абдуллаевна, ғамхўрлигингиздан баҳраманд бўлган болалар ва ота-оналарнинг чин миннатдорчилиги умр дафтарингизни яна безасин.

Т. СОДИҚОВ,
Колхоз-совхозлар тарихи институти ходими.

КИНОТЕАТРДАГИ ҲАНГОМА

Мен Деновдан «Ўзсельхозтехника»га командировкага келганман. Ҳар куни ишдан кейин пойтахтимиз Тошкентни айланаман. Томоша қилиб, ҳордиқ чиқарадиган жойлар жуда кўп. Қад кўтараётган янги бинолар сўлим боғу, салқин хиёбонлар жуда ажойиб. Айниқса, театр, кино-театрларни айтмайсизми. Лекин, Ғафур Ғулом номидаги янги кинотеатр таърифини жуда ошириб юборишди. Ундай бўлса кўриш керак экан деб, мақталган кинотеатрга бордим. Буни қарангки ,ўша куни «Ганга ва Жамна» деган ҳинд фильми кўрсатилаётган экан. Бахтим чопганидан суюниб, кечки сеансга билет олдим.

Афсуски, кирганимда таъбим тирриқ бўлиб кетди, бошқа кинотеатрларда кечки сеансга ёш болаларни қўйишмасди. Бу ерда эса 9-10 яшар болалар залнинг чангини чиқариб, у ёқдан-бу ёққа чопиб юришибди. Башанг кийинган йигитлар бўлса бемалол чекиб ўтиришибди. «Бу ер чекадиган жой эмас» дейдиган бирор одам йўқ. Фильм бошланса тинчиб қолишар деган умидда тишни-тишга қўйиб кутдик. Кино ҳам роса ярим соат кечикиб бошланди. Афсус ва надоматлар бўлсинки, экранга нур тушиши билан бу бемаза қилиқлар авжига чиқди. Хуштак чалиб, шовқин солишгани етмагандек, ичимлик ичиб, шишасини олдинга иргитишади. Биттасини огоҳлантираман деб, боплаб ҳақорат эшитдим.

Октябрь район маданият бошқармасидаги ўртоқлар бу аҳволдан бехабармикинлар?!

Н. ДОНИЕВ,
«Ўзсельхозтехника» Денов район бирлашмасининг прораби.

ТАҚРИЗ

„БОҒИМДА БАҲОР“

Адабиётимизга кейинги йилларда кириб келган талантли ёшлардан бири Гулчеҳра Жўраевадир. Ғафур Ғулом номидаги бадиий адабиёт нашриёти яқинда унинг «Боғимда баҳор» номли тўпламини нашрдан чиқарди.

Шоира ҳур ва обод Ватаннинг, муҳаббат ва садоқатнинг, гўзалликнинг шайдоси. Унинг шеърлари ҳаётий ҳақиқатнинг сезилиб туриши билан ўқувчилар қалбига йўл топмоқда. Шоира озод Ватанда туғилганидан беҳад хурсанд.

Инсон бўлиб туғилдим, аммо
чин инсонлигим,
Танитди ҳур Ватаним, бағрида
бахтим кулди.
Эркин ҳаёт эгасин шод ўйин-
кулгулари
Гўдак қулоқларимга алла бўлиб
қуйилди,

деб куйлайди у.

Гулчеҳра ўзига нисбатан анчагина талабчан. «Орзу» номли шеърида:

Ёзганларим лойиқмас ҳали
шоир деманга
Шоир бўлганимча йўқ,
шунчаки орзу ният,

деб ўз олдига юксак талаб қўйди. У ўқиб-ўрганишдан, машқ қилишдан тўхтамади. Натижада юксак дидли ўқувчиларга манзур бўладиган шеърлар ёза бошлади.

«Боғимда баҳор» тўпламига унинг 34 та шеъри ва «Чавандоз» достони киритилган.

Шоира совет воқелигининг актуал томонларини қаламга олади, ҳаётдан завқланади, кузатади. Тўпламга киритилган шеърлар тематик жиҳатдан ранг-баранг. Гулчеҳра бахт ва бахтиёрлик, соф севги, она қалби ва фарзанд меҳри, гўзаллик ва юксак инсонийлик, ҳижрон ва бардош, урушга нафрат ва тинчликни улуғлаш, орзу ва истакни қаламга олади.

«Менинг елкамда» шеъридаги лирик қаҳрамон — Октябрь нури туфайли бахтга эришган озод аёлдир. У «ўз бахти ишқида ёнади», «тинч меҳнат, ижодда» қўриқлар очишни орзу қилиб куйлайди.

Орзу дилда қолмас бизнинг
замонда,
Яна орзу боғлар давр муҳаббати.
Бувим ўтган бўлса эзгу армонда,
Менинг елкамдадир келажак
бахти.

Лирик поэзияда лирик қаҳрамон образи асосий ўринни эгаллайди. Лирик қаҳрамон образи орқали реал дунё, шоирнинг нияти ифодаланади. Қаҳрамон ўз сўзини янгратиб, жўшқин мисралар орқали боғнинг ажиб қиёфасини бадиий тасвирий воситалар орқали чизишга киришади.

Боғда баҳор эди...
Ҳар митти ғунча
Очди кўзларини гўдакдай
масъум,
Ҳар кун туғилади шохда тугунча,
Ҳар кун сочилади янги
табассум.
Боғда ёз ҳам ўтди...
Новда ниҳоллар
Ёшликдай бўй чўзди нурга
талпиниб,
Содда гул япроқлар суриб
хаёллар,
Сабога шивирлаб ёзди қалбини.

Бу шеърда шоиранинг манзара чизиш маҳоратига эътибор қилинг-а! Юқоридаги шеърий парчани ўқиган киши кўз ўнгида баҳор ва ёз фаслидаги боғ, «ҳар кун шохда туғилаётган ғунчалар», «табассум мисоли», «гўдак кўзларидай очилиши, новдаларнинг ўсиши», каби гўзал бир манзара пайдо бўлади.

Шоира бу шеърида боғнинг куз, қиш фасли манзарасини ҳам усталик билан чизади. Ранг олган дарахтларнинг ўзгача товланишини, баргларини «ерга тўшаб — қишга кўрпача» солганини, қиш пайтида «шохчаларда ёнган минг чироқни», «оппоқ мўйловини бураб» қишнинг кетишини, боғда эса инсон ҳаётига тақлид қилгандай туғилиш бошланганини қаламга олади.

«Таажжуб», «Лавҳа», «Ҳовлиқманинг афсуси», «Гул зори» каби шеърларида ҳам кичик бир воқеадан умумлашма фалсафий фикрлар чиқаришга интилади.

«Лавҳа» сарлавҳали шеъридаги лирик қаҳрамон жўшқин ҳаётимизда ишлаб жавлон ураётган, ўз бахти, меҳнатидан, оиласидан, яшаши ва давридан мамнун бўлган она — ўзбек аёли.

Шоирани замонамиз қаҳрамонлари—ўзбек қиз-аёлларининг ҳар бир иши, юриш-туриши, хатти-ҳаракати қизиқтиради, қалбига илҳом солади. У қаҳрамонлари образини реал кузатувлар асосида яратади.

«Кампирлар», «Ўғилжон», «Сен ўзинг», «Ўртанади ўрганган кўнгил», «Фарзанд» шеърларидаги она севимли фарзандига ҳаёт берувчи, у билан бахтиёр эканлигидан мамнун бўлувчи, фарзандини ардоқловчи, тинчликни улуғловчи сиймодир.

Фарзанд ширин,
аммо у бошдан
Ширин бўлиб келмас дунёга.
Эмиб меҳр —
Сабру бардошдан,
Ширинлан ҳам бўлур зиёда.

Шоира она ўз фарзандида шодлик, алам, ҳаяжонни кўрганда ўз онажонини, унинг иссиқ оғушини эслайди, ўзи она бўлганлигини сезади.

«Чавандоз» достонида шоира ўзига таниш бўлган мавзу — ўзбек аёлининг қалби, меҳнати, орзулари, муҳаббати, садоқати йўлида учраган қийинчиликларни енгиши, ўзининг инсонлигини қадрлаши каби масалаларга тўхталади. Воқеа газета редакцияларидан бирида ишловчи мухбир қизнинг навбатдаги сафарга — колхозга чиқиши, колхозчи чол билан бўлган суҳбати асосида бўлиб ўтади. Достонда мухбирлик касбининг улуғлиги, орзу йўлидаги кураш, муҳаббат, ҳижрон ва садоқат куйланади.

«Китоблар» шеърида шундай ёзади:

Кўзлардаги нурни сўндириб,
Уйқуга у очдирса қучоқ,
Қаламимни шартта синдириб
Умрим бўйи ўтарман уйғоқ...

Дугонамизга ўзи айтгандай бир умр бедорлик, қайноқ илҳом тилаймиз.

Эътибор ОХУНОВА,
Ҳаннма ҲАСАНОВА.

СПОРТ янгиликлари

БОКС

Республика шаҳарлари IV Спартакиадасига Андижон, Бухоро, Самарқанд, Фарғона ва Тошкент шаҳар спортчилари қатнашдилар. Спортчиларнинг Андижон шаҳрида бокс бўйича уч кун давом этган мусобақаларида Тошкент боксчилари ўз вазнлари бўйича биринчи ўринни олдилар.

Умум команда биринчилиги ҳам тошкентликларда қолди. Самарқандликлар иккинчи, андижонликлар учинчи ўринни эгалладилар.

ОҒИР АТЛЕТИКА

Ўсмирларнинг оғир атлетика бўйича мусобақалари пойтахтнинг «Спартак» стадионида бўлиб ўтди. Мусобақаларга «Динамо», «Спартак», «Меҳнат», «Локомотив», «Ёш куч», «Меҳнат резервлари», «Буревестник» спорт жамиятлари ҳамда «Старт» спорт клубидан 80 киши қатнашди. [illegible] лари биринчи ўринга чиқдилар, «Меҳнат» ва «Буревестник» оғир атлетикачилари иккинчи ва учинчи ўринни эгалладилар.

Х. Одилов, Р. Иброҳимов, А. Шоғиев, Р. Раҳмонов («Спартак»), А. Қаюмов, М. Бойков, Приступов («Меҳнат»), О. Дубай («Буревестник») В. Титанин, Р. Нуруллаев («Локомотив») мусобақанинг чемпиони бўлдилар.

●

Шу кунларда Фарғонада шахмат бўйича, Самарқандда волейбол бўйича мусобақалар ўтмоқда.

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

ВДР ВАКИЛИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ПАРИЖ, 12 июнь. ТАСС мухбири А. КРАСИКОВ хабар беради: Вьетнам Демократик Республикаси ҳукуматининг Парижда Америка делегацияси билан олиб борилаётган расмий суҳбатларда қатнашувчи вакили Суан Тхюи бугун қарийб бир ойдан буён давом этаётган суҳбатларда ҳеч қандай натижага эришилмаганлиги учун бутун айбни Қўшма Штатлар зиммасига юклади.

Суан Тхюи бугунги, саккизинчи расмий суҳбатда қуйидагиларни эслатиб ўтди: Америка томони 5 июндаги мажлисда «Қулай фурсат ва қулай вазият рўй бериши билан бомбардимонларни тўхтатишга» тайёр эканлигини билдирган эди. Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати вакиллари билан АҚШ ҳукумати вакилларининг ҳозирги расмий суҳбатлари қарийб бир ой давом этаётган бир пайтда қандай фурсат ва қандай вазиятни «қулайроқ» деб ҳисоблаш мумкин?— деб савол берди Суан Тхюи.

Вьетнам Демократик Республикаси делегацияси раҳбарининг бугунги расмий суҳбатда сўзлаган нутқининг тексти делегация томонидан Парижда ўтказилган матбуот конференциясида тарқатилди. Ана шу нутқнинг текстида кўрсатиб ўтилишича, «фактлар Қўшма Штатларнинг 1954 йилда Вьетнам масаласи юзасидан Женевада тузилган битимларнинг бажарилишига тамомила халақит бериб келаётганлигини яққол кўрсатади». «Қўшма Штатлар,— деб илова қилди Суан Тхюи,— ўзининг агрессия ҳаракатларини тўхтатиши билан тинчлик дарҳол тикланади. Қўшма Штатлар, аввало, Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон қилишни ва унга қарши бошқа уруш ҳаракатларини сўзсиз тўхтатиши ва шундан кейин ҳар иккала томонни қизиқтираётган бошқа масалаларни муҳокама қилишга киришмоғи керак».

Вьетнам Демократик Республикаси делегацияси бошлиғи бугун сўзлаган нутқнинг асосий мавзуи АҚШ ҳукуматининг Сайгон режимига нисбатан ва СЕАТО ҳарбий блокига нисбатан олган «мажбуриятлари» характерини фош қилишдан иборат бўлди. Суан Тхюи бу «мажбуриятлар»нинг биринчи группасига тўхталиб айтдики, бунда гап «хўжайинни ўз малайи билан боғлайдиган мажбуриятлар тўғрисида, аниқроқ қилиб айтганда АҚШнинг ўзига нисбатан олган ва ҳеч қандай кучга эга бўлмаган мажбуриятлари тўғрисида бораётир». АҚШ олган «мажбуриятлар»нинг иккинчи группасига келганда ВДР вакили бу мажбуриятлар АҚШнинг Женева битимларига нисбатан ўз зиммасига олган мажбуриятларга хилоф эканлигини эслатиб ўтди ва СЕАТО ҳарбий блоки АҚШ томонидан агрессия мақсадларида уюштирилганлигини кўрсатди.

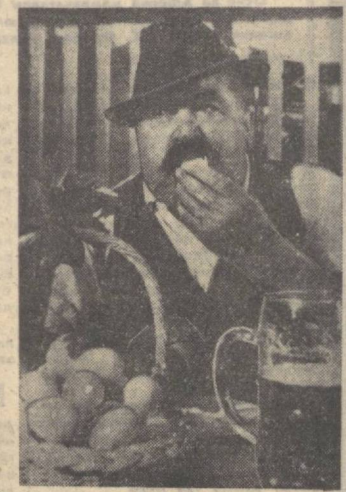

Мана бу суратда 1968 йили Мюнхенда (Германия Федератив Республикаси) тухум ейиш бўйича ташкил этилган «олимпиада ўйинлари»да энг диққатга сазовор кураш тасвирланган. Бавариялик Ганс Хубер рақибларини енгиш учун жуда кўп уринди. У ярим соат мобайнида анчагина миқдорда коньяк, бир неча кружка пиво ва 23 тухумни «туширди». Бироқ, бахтга қарши мусобақалашувчилар орасида у атиги тўртинчи ўринни эгаллади. Ғолиб чиққан киши ана шу ярим соат вақт мобайнида 26 та тухумни ютди.

ЮПИ—ТАСС телефотоси.

Габеронес — Ботсвана Республикасининг пойтахти. Бу мамлакат ҳали Англия васийлигида бўлган даврда унинг маъмурий маркази Жанубий Африка республикаси территориясида Мафекинг шаҳрида жойлашган эди. Габеронес Ботсвана мустақил давлат деб эълон қилинган кундан, 1966 йил 30 сентябрдан сал олдинроқ қурила бошлаган эди. Ҳозир бу ерда 10 мингдан сал ортиқ киши яшайди.

Суратда Республика майдонида қурилган Ботсвана Республикаси парламенти жойлашган бино тасвирланган.

С. КУЛИК фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

ХАЛҚАРО ТЕМАДА

ҚОТИЛЛАР

— Мамлакатимизга нима бўлди? Шаҳримизнинг касали нимада? Ушбу ўн йилликда биз мамлакатимиз тарихининг истаган бошқа бир давридагига қараганда ҳам кўпроқ қаҳр-ғазаб ва кўпроқ зўравонликни бошдан кечирган бўлишимиз эҳтимолдан узоқ эмас...

Мартин Лютер Кинг ўлдирилгандан кейин уч кундан сўнг, 7 апрелда сенатор Эдвард Кеннеди шундай деган эди.

Шундан бери икки ой ўтди. Навбатдаги суиқасд Роберт Кеннедини оламдан олиб кетди. Нью-Жерси штатининг губернатори Ричард Хьюз таъбири билан айтганда, жаҳон «Америка жамиятида ҳукмрон бўлган ашаддий зўравонликнинг янги исботига эга бўлди».

Америкаликлар тез-тез ўз мамлакатини «худо томонидан танланган» деб юришади. Бу таъкидлашлар айрим одамлар учун доимо жумбоқ бўлиб келди. Энди-чи? 5 июнь куни Нью-Йорк телевидениеси ўз эшиттиришларини тўхтатиб, экранга жуда ўринли равишда «Шармандалик» деган сўзларни олиб чиқди. Бутун дунёни саросимага солаётган ва океан орқасидан отилаётган сиёсий суиқасдлар ўқининг товушлари қонуний савол туғдиради: Қўшма Штатларни худди иблиснинг ўзи танлаган мамлакат деб аташ учун вақт етмадимикин?

«Зўравонлик ва зўравонлик хавфи,—деб тан олади Федерал қидирув бюросининг директори Эдгар Гувер,—миллий ҳаётимизнинг кундалик воқеаси бўлиб қолди. Кишилар кечалари кўчага чиқишга ботина олмайдилар... Агар зўравонлик ҳозиргидек ўсишда давом этаверса жамиятимиз негизларига жиддий хавф туғилади».

Эдвард Кеннедининг саволларига жавоб топиладими? Бу саволлар Американинг ер курасидаги бошқа қўшниларини ҳам ташвишлантирмоқда. Оқибат натижада бу мамлакат зўравонликка ўз мамлакати чегарасидагина йўл қўйиб келаётгани йўқ. У зўравонликни ташқарига ҳам олиб чиқмоқда. АҚШнинг ўзидаги ички зўравонлик ташқи сиёсий халқаро қароқчилик, жаҳон каллакесари вазифасини бажариш учун интилиши билан бир хил мувозанатда туради.

Америка социологлари ва сиёсий арбоблари Эдвард Кеннедининг саволларига жавоб бериш учун ҳаракат қилиб кўпгина тарихий, социал ва сиёсий сабабларни кўрсатмоқдалар. Улар индусларни аёвсиз қириб ташлаш, ирқчилик, «Ёввойи Ғарб»нинг ашаддий қиёфаси, табиий ресурсларга йиртқичларча муносабатда бўлиш, уюшган жиноятчилик ва қароқчилик, америкаликларнинг миллат сифатида ёшлиги, аксилтафаккурларга қарши муросасизлик ва бошқа кўпгина шунга ўхшаш ҳолларга мурожаат қилишни тавсия этишади. Умуман олганда негрлар ҳаракати лидерларидан бири Рэп Браун айтганидек, «зўравонлик Америка учун худди пиёзлик патир каби типик бир ҳол бўлиб қолди».

Бундай таъкидлашларнинг кўпчилигида оз бўлса-да ҳақиқат бор. Американинг тарихи қонли тарихдир. Ҳар тўққизинчи президентни ўлдиришди. Индусларни сўйиб кетишяпти. Негрларни қиришмоқда. Ишчиларни отиб ташлашяпти. Америка ишчилар ҳаракатининг тарихи айрим ҳолларда худди ҳарбий тарихни эслатади. «Алвастилар» овланди. Коммунизм жиддий хавф туғдираётир деб шов-шув кўтарилди Шундай бўлган ва ҳозир ҳам шу.

Айрим америкалик шарҳловчилар Америка қотиллигини сиёсий курашнинг методи сифатида танлаб олмаган деб таъкидлайдилар. Балки шундайдир. Лекин кейинги йилларда худди ана шу метод занжирсимон системага айланди-ку, ахир: Жон Кеннеди — Мартин Лютер Кинг — Роберт Кеннеди Лос-Анжелесда сенатор Генри Жексон отган ўқ туфайли кўтарилган шов-шув билан сира муроса қилиб бўлмайди У «Дунё ақлдан озмоқда» деб хитоб қилган эди. Лекин «Менимча бизнинг жамиятимиз ақлдан озмоқда» деган сенатор Томас Додднинг гаплари билан муроса қилса бўлади

Бу хавфли процесснинг асосий сабаблари нимада? Улар АҚШ олимлари «Америка жамияти табиатан зўравонлик жамиятими»? деган темада ўтказган анкета материалларида ҳам топилмайди. Бу ҳақда ҳозир президент Жонсон томонидан ана шу сабабларни қидириб топиш учун тузилган ва Мильтон Эйзенхауэр раислик қилаётган комиссия ҳам ҳеч нарса демаслиги мумкин.

Улар доллар ҳукмрон бўлган жойда унинг йўлдоши — ўқ хўжайинлик қиладиганлиги ва идора қиладиганлиги тўғрисида ҳам лом-мим дея олмайди.

Америка жамияти зўравонликни бутун негизлари билан камолга етказди. Унн бартараф этиш, агар шу иш бошланадиган бўлса жуда ҳам чўзилиб кетади. Бироқ, у энг аввало Америка қалбларини заҳарлаётган Вьетнамдаги шармандали урушни тўхтатишдан бошланмоғи керак.

Президент Жонсон Роберт Кеннедига суиқасд қилинганлиги муносабати билан қуйидагича баландпарвоз сўзлардан иборат баёнот берди: «Мазкур фожиа даҳшатларига баравар келадиган сўзлар топиш қийин».

Бироқ, Америка фожиаси даҳшатларига баравар келадиган сўзлар бор. У ҳам бўлса, Америка империализмидир.

Геннадий ГЕРАСИМОВ,

АПНнинг сиёсий шарҳловчиси.

ЖЕЙМС РЕЙ ЁЛЛАНГАНМИ?

НЬЮ-ИОРК. 12 июнь. (ТАСС). Мартин Лютер Кингни ўлдирган деб шубҳа қилинган ва Лондонда қамоққа олинган Жеймс Рейнинг укаси Жерри Рей кеча Чикагода телевидение орқали сўзлаб, акам Қўшма Штатлардаги негрлар ҳаракати раҳбарининг ёлланган қотили бўлиши мумкин, деди. Жерри Рей Кингни ўлдириш тўғрисидаги таклифни «АҚШнинг жанубидан бўлган жуда бой киши» қилган ва маъмурлар қамоққа олинган акасидан уни жиноят қилиш учун ёллаган кишилар тўғрисида маълумот олишнинг уддасидан чиқа олишлари гумон, деб ҳисоблайди.

Нью-Йоркда чиқадиган газеталар бугун келтирган турли фактлар Жеймс Рейнинг шериклари бўлганлигини ва Кинг синчиклаб тайёрланган ва пул билан яхши таъминланиб турилган фитнанинг қурбони бўлганлигини кўрсатади.

Масалан, «Нью-Йорк таймс» газетаси Жеймс Рей сиртдан ўзига жуда ўхшаб кетадиган уч канадаликнинг номларидан муваффақият билан фойдаланиб юрган, деб ёзади. Бундан ташқари Рейнинг Канада, Португалия ва Англияга қимматга тушадиган сафарлар қилиш учун катта пули бўлган. Полициянинг айтганларидан кўринишича. Рей Канада ва Англияда, эҳтимол, уни илгари ҳам билган кишилар билан учрашиб турган.

Жеймс Рей Португалияда бўлганида, деб ёзади бугун «Нью-Йорк таймс» газетаси, Африкадаги мустамлакачилар армиясига ёлланганлар тўпловчи яширин ташкилотлар билан алоқа боғлаш имкониятини қидирган ва жазодан буткул қочиб қутулиб кетмоқчи бўлган.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● **НЬЮ-ЙОРК.** Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Ассамблеяси кеча ўзининг ялпи мажлисида ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги халқаро шартнома лойиҳасини маъқулловчи резолюцияни 95 овоз билан тасдиқлади. Бу лойиҳа овозга қўйилганида, 4 делегация резолюцияга қарши овоз берди ва 21 делегация бетараф қолди [Танзания, Замбия, Албания ва Куба қарши овоз берди]. Мажлисда Камбоджа, Гамбия, Доминикана Республикаси ва Гаити делегациялари қатнашмади.

● **ВАШИНГТОН.** Бу ерда «Қашшоқларнинг Вашингтонга юриши» қатнашчиларининг намойиши бўлди. Тўрт юзга яқин негр ва оқ танлилар «тирилиш шаҳри»дан йўлга чиқишиб, деҳқончилик министрлиги биноси томон борди. «Жанубдаги христиан раҳбарлиги конференцияси»нинг раҳбари руҳоний Ральф Абернети колоннага бошчилик қилди. Деҳқончилик министрлиги биноси олдида ўтказилган митингда Абернети нутқ сўзлади.

[ТАСС].

МЕҲНАТ ВА КАПИТАЛ

● ЯПОНИЯ

ТОКИО. Япониядаги кўмир қазиб чиқарувчи етти катта компаниянинг 54 минг шахтёри 24 соатлик забастовка ўтказди. Иш ташлаганлар шахталарда бахтсизлик ҳодисалари бўлганда тўланадиган пул миқдори оширилишини ҳамда нафақа оширилишини талаб қилмоқдалар.

Сўнгги йиллар мамлакатнинг кўмир саноатида амалга оширилаётган «рационализация» шахтёрларнинг меҳнат суръатини жадаллаштиришга олиб келди. Шахта эгалари забойларда банд бўлган кончилар сонини қисқартириб, айни маҳалда иш нормасини анча ошириб юбордилар Бунинг натижасида кўмир саноатида бахтсизлик ҳодисалари сезиларли даражада кўпайиб кетди.

АМЕРИКА—ЭРОН ҚЎШМА БАЁНОТИ

ВАШИНГТОН, 13 июнь. (ТАСС). Бу ерда АҚШ президенти Жонсон ва Эрон шоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий ўртасида олиб борилган музокаралар тўғрисида қўшма баёнот эълон қилинди. Баёнотдан маълум бўлишича, АҚШ ва Эрон раҳбарлари Яқин Шарқдаги аҳволни муҳокама қилганлар Президент ва шоҳ Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Хавфсизлик Кенгаши 1967 йил 22 ноябрда қабул қилган резолюция Яқин Шарқ масаласини тинч ҳал этиш учун асос қилиб олиниши лозим, дедилар.

ИНТЕРНАЦИОНАЛ ДЎСТЛИК КЕЧАСИ

«Ташсельмаш» заводининг ишчилари республика пойтахтидаги олий ўқув юртларида ўқиётган чет эллик студентлар ва аспирантларни шодиёна кутиб олдилар.

Машинасозлар интернационал дўстлик кечасида беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун курашаётган завод коллективининг ҳаёти тўғрисида, уларнинг империализмга қарши, тинчлик, озодлик ва демократия учун кураш олиб бораётган чет эл меҳнаткашлари билан ҳамкорлиги ҳақида Осиё, Африка ва Латин Америкасидаги турли давлатлар ёшларининг вакилларига сўзлаб беришди.

Вьетнамлик аспирант Дам Куанг Занг қарсаклар билан кутиб олинди. У, Америка интервенциячиларига қарши курашда ўз ватандошларига ёрдам бераётганликлари учун совет дўстларига ташаккур изҳор қилди. Жазоирлик студент Аҳмад Амирий ва ёшлар интернационал клубининг президенти кениялик студент Кого Хезекия корхона ишчиларига самимий салом топширди.

Машинасозлар ва чет эл студентлари биргаликда бадиий ҳаваскорлик коллективининг концертини уюштирдилар. Кўп мамлакатлар халқларининг қўшиқ ва рақс оҳанглари клуб саҳнасида янгради. (УзТАГ).

ВАТАНПАРВАРЛАРНИНГ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК, 13 июнь. (ТАСС). Жанубий Вьетнамда жанглар давом этмоқда. Бу ҳужумлар вақтида Жанубий Вьетнам Халқ қуролли кучларининг жангчилари Тамко районида Америка қўшинлари ва қўғирчоқ қўшинларининг тўп бўлиб турган жойларига 200 га яқин мина отдилар.

ЮПИ агентлигининг Сайгондаги мухбири берган хабарида айтилишича, бугун эрталаб Сайгоннинг бир қанча жойларида кетма-кет портлашлар бўлиб ўтди. Жанубий Вьетнам ватанпарварлари Сайгондаги ўқ-дори омборини портлатдилар

АЖОЙИБОТЛАР

МИТТИ ҒИЖЖАК

ПРАГАДАГИ халқ музейида дунёда энг кичик ҳисобланган бир ғижжак сақланмоқда. Бу ғижжак катталиги олхўридек келадиган ғилофга солиб қўйилган. Уни чех устаси Ярослав Винтер катта қилиб кўрсатадиган лупа ёрдамида уч ойда ясаган. Бу ғижжак оддий ғижжаклар ясаладиган ёғочдан қилинган.

МОМАҚАЛДИРОҚНИНГ ОҒИРЛИГИ

БУ ҳангома деб ўйламанг. Катта булутларнинг «оғирлигини», ҳажмини билиш учувчиларга, қишлоқ хўжалик ходимларига, энергетикларга ва бошқа касбдаги кишиларга катта ёрдам бериши мумкин. Чунки чақмоқ чақишини, момақалдироқ бўлишини булутларнинг ҳажми, «оғирлиги»га қараб аниқлаш мумкин. СССРдаги об-ҳаво станцияларида кейинги йилларда 8 минг марта бўлган момақалдироқнинг булутлари «ўлчаб» кўрилди. Ленинграддаги бош обсерваторияда бу ҳисоб-китоблар жамулжам қилинди: Москва ва Ленинград области осмонида диаметри 10-12 километрли булутлар пайдо бўлганда момақалдироқ бўлган. Кавказда эса ҳавода диаметри 14 километрли булутлар пайдо бўлганда момақалдироқ гулдираган. Жала пайтида ерга 10 минг тонна оғирликдаги сув томчилари қуйилиб тушган.

ЯНГИ ҚАБИЛАЛАР

СТЕФАНСОН экспедицияси яқинда Нью-Йоркка қайтиб келди. Бу экспедиция тўрт йил давомида Шимолий Американинг кам ўрганилган денгиз қирғоқларида ва оролларда бўлди. Стефансон бу жойлардан шу пайтгача маълум бўлмаган 13 қабилани топди. Эскимос деб аталувчи бу қабилаларнинг аъзолари юз кўринишлари жиҳатидан бошқа қабилаларнинг кишиларига ўхшашмайди. Улар кўчманчи ҳолда ҳаёт кечиришади. Шу сабабли уларнинг қишлоқлари ҳам, уйлари ҳам йўқ. Қишда музликларда юриб, тюленлар овлашади. Ёзда эса Виктория ерларига чиқиб кетишади. Буғуларни овлашади. Янги топилган бу 13 қабиланинг бирор аъзоси ҳам шу пайтгача оқ танли кишини кўришмаган.

МЕХИКО шаҳри XIX ёзги Олимпиада ўйинларига тайёрланмоқда. Олимпиада қатнашчилари ва меҳмонлари туриши учун мўлжалланаётган ва бундан кейин Мексика пойтахтининг йирик уй-жой районларидан бири бўлиб қоладиган «Олимпиада қишлоғи» қурилиши тез суръатлар билан олиб борилаётир. Мавжуд спорт комплекслари, шу жумладан «Ацтека» стадиони тартибга келтирилаётир ва қайта тикланаётир. Янги спорт иншоотлари қурилмоқда. Суратда: «Ацтека» стадионида. Ишчилар футбол майдонининг «яшил гиламини» тартибга солмоқдалар. XIX Олимпиада ўйинлари бошлангунга қадар бу ерда ҳеч қандай бошқа мусобақа ўтказилмайди.

Э. САРАТОВ фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт, 9.30 — «Таниш куйлар», 10.30 — «М. Шамаева куйлайди», 11.15 — «Дугоналар» радиожурнали, 12.15 — Концерт, 13.30 — Минск эстрадасининг концерти, 15.10 — «Правда» газетасининг обзори, 15.20 — «Сиҳат-саломатлик» радиожурнали 16.10 — Эстрада концерти, 17.20 — Уйғур куйлари, 18.00— Музикали глобус, 18.40 — Спорт, 19.20 — Концерт, 20.00 — «Дугоналар» (такрорий эшиттириш), 21.00 — «Қардош коммунистик партиялар ҳаётидан», 21.10 — Қишлоқ радиоклуби, 22.20 — «Шанба оқшомида» (концерт), 23.10 — «Куйлар тинглаб дам оламиз».

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

(3-канал)

10.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Ўзбек тилида: 11.00 — **Шанба, нонуштадан сўнг** (дам олиш программаси), 11.40 — **Венгрия диёридаги учрашувлар** (ҳужжатли фильм), 11.50 — **Кўча тасодифларга тўла** (бадиий фильм).

13.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

16.55 — **Кўрсатишлар программаси,** 17.00 — **Телеянгиликлар** (рус тилида).

Ўзбек тилида: 17.10 — **Қуёш, ҳаво ва сув** (болалар учун), 17.40 — **Хатлардан — қўшиқларга** (концерт), 18.20 — **Телеянгиликлар,** 18.35 — **«Ёшлик» студияси кўрсатади. «Ғазалхон ёшлигим»,** 19.25 — **Кўрсатишлар программаси.**

19.30 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

(5-канал)

13.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

19.30 — **Концерт** (Тўқимачилар саройидан Тошкент область фестивали қатнашчиларининг ВЛКСМ 50 йиллигига бағишланган якунловчи концерти).

Ўзбек тилида: 20.50 — **Шанба, нонуштадан сўнг** (такрорий эшиттириш), 21.30 — **Умумий дўстимиз** (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

(9-канал)

18.00 — **ДУШАНБА ТЕЛЕВИДЕНИЕ СТУДИЯСИНИНГ ЭШИТТИРИШЛАРИ.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Жадал олға! — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Яхши жойлашибсан! — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (2-залда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Махсус фикр — «ЧАЙКА» (кеч соат 8 ярим ва 10 да).

Плюшчихадаги «уч терак» — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Олға Франция! — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Ҳиндулар суянчиғи — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 9 ва 10.45 минутда бошланади)

Сиртаки — ТЕЛЬМАН номли.

Жадал олға! — «ФЕСТИВАЛЬ».

Олға Франция! — «ХИВА».

Қизил мантия — НАВОИЙ номли.

«ПОЛИТОТДЕЛ» КОЛХОЗИ СТАДИОНИДА

17 июнь кеч соат 6 яримда

Совет Иттифоқи биринчилиги учун

«А» класс командалари «МЕТАЛЛУРГ» (Чимкент) — «ПОЛИТОТДЕЛ» (Тошкент области) ўртасида

ФУТБОЛ

ТОШКЕНТДАГИ «ТАШГИПРОГОР» ИНСТИТУТИГА

инженерлар ва техник-электриклар, геофизиклар, электр ўлчов асбобларининг тузатиш бўйича мутахассислар, изловчи-лаборантлар (эркаклар)

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 40-уй, 4-қават, 43 хона.

«СПЕЦЭЛЕВАТОРМЕЛЬСТРОЙ» ТРЕСТИНИНГ «5-ҚУРИЛИШ ПОЕЗДИГА»

қурилиш мутахассисидаги ҳамма ишчилар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи — ишбай.

Район коэффициентлиги учун 15% ва кўчма характли ишлиги учун 30 % қўшимча ҳақ тўланади.

Ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланадилар.

Адрес: Оҳангарон шаҳри.

Редактор ўринбосари Х. ЕДГОРОВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26, Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283. Партия турмуши — В33469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216. Халқаро ҳаёт — В37604. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалик — В37604. Адабиёт ва санъат — В32036, В37221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347. Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553. Иллюстрация — В34524. Стенографистка — В37343. Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253 В30254, В30255, В30256, В30257, В30258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—85. Бухоро 31—41. Қарши 3 — 08. Нукус 42 — 62. Самарқанд 31—972. Термиз 23—27. Фарғона 41—88. Урганч 34—55.

Б № — 138. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р — 02530.